

SIIPIRIKKO 3/94

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Puheenjohtaja: Juha Miettinen Patotie 5 D 4 80160 Joensuu puh 821133

Varapuheenjohtaja: Hannu Huuskonen Karjamäentie 12 D 42
80230 Joensuu puh 137010

Sihteeri: Jukka Matero Matarakatu 15 80130 Joensuu

Rahastonhoitaja: Olli Virmajoki Huhtilammentie 401 82180 Huhtilampi puh
koti 792418 ja työ 167 5157

Muut hallituksen jäsenet: Harri Koskinen puh 803022, Kimmo Koskela Iiksenvaara 80260 Joensuu puh 33397, Rauno Nivanaho Hyväriläntie 13 80260 Joensuu puh 137277, Jarno Sormunen Hyttitie 6 B 8 80170 Joensuu puh 896285

Lehden toimituskunta: Harri Kontkanen Jukajoentie 5 81235 Lehtoi puh 711865 (vastaava toimittaja), Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6 80160 Joensuu puh 821482

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun suuruus v.1994 on 60 mk (opiskelijat 45 mk, perhejäsenmaksu 15 mk). Siipirikon tilausmaksu v.1994 60 mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk (juhlanumero 15 mk), vuosikerrat 1982- 5 mk + postikulut.

Yhdistyksen tili: SYP Joensuu 201620 - 337216/Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu. (Muut kuin jäsenmaksut osoitetaan tälle tilille; esim. maksut irtonumeroista yms.)

Jäsenmaksutili: PSP KO 2095 806/Lintutieteellisten Yhdistysten Liitto r.y./PL 17 (Vesitorni) 18101 Heinola.

Kansi Ruokokerttunen © Hannu Eskonen

SISÄLLYSLUETTELO	sivu
Kevätmuutto 1993 Pohjois-Karjalassa: Harri Kontkanen	3
Mikä-Mikä lintuskaban ratkaisu	14
Yölaulajat 1993 Pohjois-Karjalassa: Markku Halonen	15
Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa 1993: Hannu Lehtoranta	18
PKLTY:n toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1994	28
P-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen toimintakertomus vuodelta 1993	30

KEVÄTMUUTTO 1993 POHJOIS-KARJALASSA

Jarno Sormunen & Harri Kontkanen

Muuttokatsauksen kasasivat seuraavat henkilöt: päämuuton ja vaelluslinnut työsti Harri Kontkanen, pedot, isot linnut ja arktikan kirjoitti Jarno Sormunen. Juuan lintuharrastajat r.y.:n havainnot kokosi tuttuun tyyliin Hannu Lehtoranta, Lieksan havainnot kokosi Esko Lappi. Kiitokset heille sekä kaikille muille ahkerille havainnoijille, joista seuraava nimilista koostuu.

Havainnoijat: Juuan lintuharrastajat r.y.: Hannu Lehtoranta = HL, Aila Lehtoranta, Jari Halonen = JH, Henna Halonen = HH, Jouni Lehtoranta = JoL, Jukka Lehtoranta = JuL, Reima Louhelainen = RL, Lieksa: Esko Lappi = EL, Sami Korhonen = SK, Ari Kokkonen = AK, Juhani Mauranen = JMr, Markku Tolvanen = MT ja Erwin Tuppurainen, - Markku Halonen = MH, Petri Hottola = PH, Vesa Jouhki = VJ, Hannu Kivivuori = HKi, Harri Kontkanen = HK, Karri Kuitunen = KK, Harri Kämäräinen = HKä, Mauri Leivo = ML, Veikko Makkonen = VM, Antti Marjokorpi = AM, Jukka Matero = JMa, Heino Mertanen = HM, Juha Miettinen = JM, Pertti Mähönen = PM, Toni Nevalainen = TN, Petri Palviainen = PP, Ari Parviainen = AP, Hannu Piironen = HP, Matti Piironen = MP, Heikki Pönnkä = HPö, Raimo Rajamäki = RR, Hannu Räsänen = HR, Jouko Räsänen = JR, Johanna Saarenmäki = JS, Andreas Siivonen = AS, Jarno Sormunen = JS, Veli-Matti Sorvari = VMS, Jouko Tiussa = JT, Antti Vänskä = AV ja Pentti Zetterberg = PZ.

Lyhenteet: m = muuttava, esim 456/9a m = 456 muuttavaa yhdeksässä parvessa, p = paikallinen, r = rengastettu, ä = ääntelevä (Ä = laulava), ♂ = koiras ja ♀ = naaras

Taulukko 1. Kevään säätila (keskiarvot) LIEKSA, Lampela ja JOENSUU, Onttola (ilm. EL)

	Lämpötila °C		Sademäärä mm	
	1993	1961-90	1993	1961-90
maaliskuu	-3,6	-5,3	46	31
	-3,1	-5,4	45	32
huhtikuu	+0,1	+0,7	15	34
	+0,5	+0,8	24	35
toukokuu	+9,9	+8,0	31	41
	+11,0	+8,3	21	36
kesäkuu	+10,3	+13,8	57	62
	+10,6	+14,2	56	61

Fenologisesti aikaiset havainnot:

Alleiviivaus = sivuva saapumisennätys

Sinisuohaukka	25.3.	1 ♂ E	Joe Pyhäselkä	(VMS,JSa,RR)
<u>Metsäkirvinen</u>	13.4.	1	Kit kk	(Alpo Parkkonen,VM)
Peltosirkku	26.4.	1	Vär Sääperi	(?)
"	27.4.	1 Ä	Vär kk	(Hannu Kivivuori)
Pulmunen	11.2.	1	Kes Pyhäjärvi	(maallikko)

Taulukko 2. Aikaisimmat havaintopäivämäärät lajeittain.

Kaulushaikara	27.4.	Tundrakurmitsa	10.6.	Kivitasku	23.4.
Kuikka	30.4.	Kapustarinta	17.4.	Pensastasku	25.4.
Kaakkuri	2.5.	Karikukko	26.5.	Leppälintu	27.4.
Silkkuiukku	14.4.	Taivaanvuohi	19.4.	Satakieli	22.5.
Härkälintu	30.4.	Jänkäkurppa	2.5.	Sinirinta	7.5.
Mustakurkku-uikku	27.4.	Lehtokurppa	23.4.	Punarinta	T
Heinäisorsa	18.3.	Isokuovi	16.4.	Pensassirkkalintu	31.5.
Tavi	22.4.	Pikkukuovi	26.4.	Viitasirkkalintu	16.5.
Heinätavi	28.4.	Punakuiri	9.5.	Luhtakerttunen	2.6.
Jouhisorsa	23.4.	Metsäviklo	16.4.	Viitakerttunen	23.5.
Haapana	17.4.	Liro	26.4.	Ruokokerttunen	9.5.
Lapasorsa	24.4.	Rantasipi	24.4.	Rytikerttunen	3.6.
Lapasotka	3.5.	Punajalkaviklo	25.4.	Mustapääkerttu	5.6.
Tukkasotka	18.4.	Valkoviklo	24.4.	Lehtokerttu	15.5.
Punasotka	17.4.	Mustaviklo	28.4.	Pensaskerttu	9.5.
Telkkä	14.3.	Pikkusirri	25.5.	Hernekerttu	30.4.
Alli	2.5.	Lapinsirri	3.5.	Pajulintu	25.4.
Pilkkasiipi	8.5.	Suosirri	27.5.	Tiltalti	24.4.
Mustalintu	28.4.	Jänkäsirriäinen	26.5.	Sirittäjä	30.4.
Tukkakoskelo	24.4.	Suokukko	1.5.	Lapinuunilintu	-
Isokoskelo	17.3.	Vesipääsky	23.5.	Idänuunilintu	-
Uivelo	23.4.	Merikihu	-	Harnaasiippo	4.5.
Sepelhanhi	15.5.	Selkälokki	14.4.	Kirjosieppo	27.4.
Valkoposkihanhi	8.5.	Harmaalokki	15.3.	Rautiainen	23.4.
Metsähanhi	15.4.	Kalalokki	13.4.	Metsäkirvinen	13.4.
Tundrahanhi	23.4.	Pikkulokki	26.4.	Niittykirvinen	3.4.
Laulujoutsen	n.19.3.	Naurulokki	15.4.	Lapinkirvinen	7.5.
Pikkujoutsen	24.4.	Kalatiira	1.5.	Västääräkki	8.4.
Hiirihaukka	20.3.	Sepelkyyhky	3.4.	Keltavästääräkki	30.4.
Piekana	15.4.	Sarvipöllö	15.3.	Lapinharakka	17.3.
Varpushaukka	14.3.	Suopöllö	1.5.	Pikkulepinkäinen	15.5.
Kanahaukka	4.4.	Kehräjä	18.5.	Kottarainen	20.3.
Mehiläishaukka	6.5.	Käki	2.5.	Hemppo	2.4.
Ruskosuohaukka	15.4.	Tervapääsky	21.5.	Punavarpunen	15.5.
Sinisuohaukka	25.3.	Käenpiika	1.5.	Pohjansirku	20.4.
Kalasääski	18.4.	Kiuru	17.3.	Peltosirku	26.4.
Nuolihaukka	25.4.	Haarapääsky	29.4.	Pajusirku	3.4.
Tuulihaukka	2.4.	Räystäspääsky	25.4.	Kultasirku	5.6.
Ampuhaukka	3.4.	Törmäpääsky	1.5.	Lapinsirku	3.4.
Kurki	16.4.	Kuhankeittäjä	28.5.	Pulmunen	11.2.
Luhtahuitti	2.5.	Mustavaris	13.3.	Vihervarpunen	23.4.
Liejukana	4.5.	Peukaloinen	23.4.	Kultarinta	?
Luhtakana	1.5.	Peippo	20.3.		
Ruisrääkkä	21.5.	Järripeippo	3.4.		
Nokikana	19.4.	Kulorastas	23.4.		
Meriharakka	24.4.	Räkättirastas	14.3.		
Töyhtöhyöppä	15.3.	Laulurastas	23.4.		
Tylli	24.4.	Punakylkirastas	17.4.		
Pikkutylli	24.4.	Mustarastas	18.3.		

Vesilinnut (uikuista sorsiin)

Ensimmäiset **silkkuiukut** tulivat 14.4., mutta laji runsastui vasta huhti-toukokuun vaihteessa. Kit Kiteenjärvellä molksi 26.4. 11p 'silkkikuikkaa' ja seuraavana päivänä 32p (MH). Joe Linnunlahdella MH&TN havaitsivat 30.4. 60p ja PH 2.5. 160p silkkuiukkuja. **Mustakurkku-uikkujen** pääjoukot olivat saapuneet Kit Päätyeelle 4.5. 10 yksilön voimalla (MH, JR, AV). Samana päivänä myös **härkälintu** näytti selvästi runsastuneen MH:n mukaan. Juu Kaajaanlammella sukeltelee 8.5. 6p härkälintua ja 6p mustakurkku-uikkua (HL, Jul.). **Nokikanoja** läträsi 28.4. Kit Päätyeellä 25p (PH).

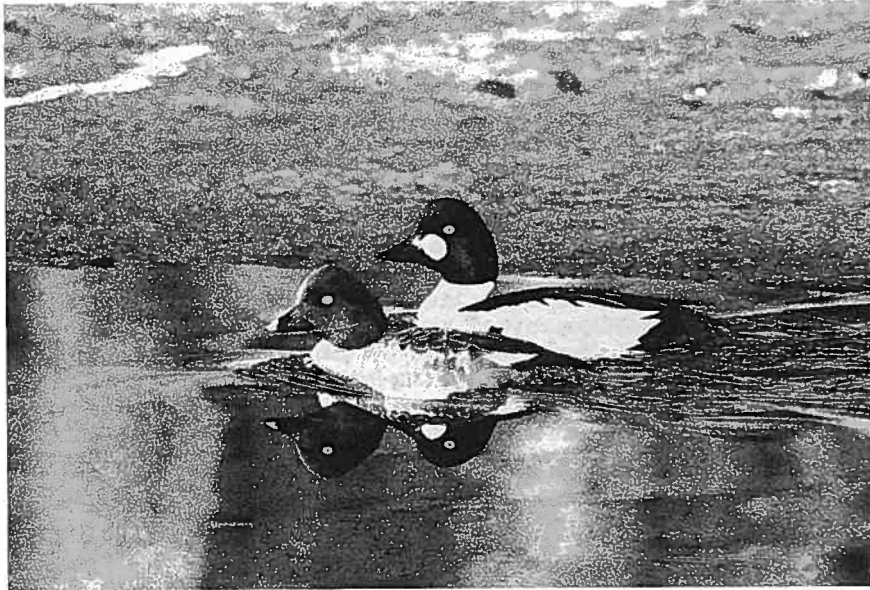
Sinisorsat runsastuivat vasta 24.4. oikein todenteolla. Tuolloin Kit Kiteenjärvellä mollotti 300p heinäorsaa, kun niitä edellisenä päivänä molksi siellä vaivaiset 90p, sekä 17.4. minimaaliset 18p (MH, TN, AM, JR). Joe Kiviniemessä ynnättiin 26.4. 140p ja Vär Sääperillä 27.4. 230p sinisorsaa. **Tavit** runsastuivat sinisorsien myötä. Vär Sääperillä pulikoi 22.4. vain 4 tavia, mutta paria yötä myöhemmin, eli 24.4. Kit Kiteenjärvellä laskettiin jo 130p tavia (MH, AM, JR, TN). 27.4. tavit olivat runsastuneet selvästi myös Sääperillä, nyt jo 180p (MH, AV). Out Sysmäjärvellä oli 28.4. 200p ja Lip Ahonkylässä 180p tavia (MH). Samana päivänä Kit Hovinlammella laskettiin 118p tavia (PH). 5.5. tavit olivat kansoittaneet jo Val Kalliojärvenkin 140p linnun voimalla (PH). **Haapanat** tulivat hivenen jälkijunassa verrattuna sinisorsaan ja taviin. Kit Kiteenjärvellä uiskenteli 24.4. 35p ja 27.4. 60p haapanaa (MH ym.). Out Sysmäjärvellä vetelehti 28.4. 110p (MH) ja 30.4. 143p haapanaa (PH). 2.5. Joe Linnunlahdella vietti aikaansa 100p ja Vär Sääperillä 130p haapanaa (MH, TN). Kit Päätyeellä havaittiin 4.5. 100p haapanaa (MH, JR, AV). Val Kalliojärvellä nähtiin 5.5. 90p haapanaa (PH). **Jouhisorsien** esiinmarssi tapahtui jokseenkin samoihin aikoihin kuin haapanalla. Kit Kiteenjärvellä laskettiin 24.4. 22 'jouharia' (MH ym.) ja Päätyeellä 28.4. 50p (PH). Vär Sääperillä puolestaan uiskenteli 27.4. 60p ja 28.4. Out Sysmäjärvellä 50p 'jouhiankkua' (MH, AV). **Lapasorsia** nähtiin Kit Kiteenjärvellä 24.4. 6p ja 26.4. 8p (MH ym.). **Heinätavien** 'paras' kertymä, 4p, havaittiin 27.4. Vär Sääperillä (MH, AV).

Tukkasotkia oli tupsahtanut 24.4. Kit Kiteenjärvelle 10 yksilöä, ja 26.4. samoilla vesialueilla viihtyi 46 tukkasotkaa (MH). Tukkasotkat runsastuivat mainittavasti vasta 4.-6.5., ja tuon 'jakson' alussa Kit Päätyeellä viihtyi 210p ja lopussa 300p 'tukkista' (MH, AV, AP, JR). **Punasotkat** runsastuivat aavistuksen tukkasollaisia nopeammin, mutta vastaaviin kertymiin ei kuitenkaan yletty. Kit Kiteenjärvellä oli 24.4. 12p ja 26.4. 62p (MH, HK). Kit Päätyeellä puolestaan viihtyi 4.-6.5. 80p punasotkaa (MH ym.).

Isokoskelosigmat jäivät normaalin niukoiksi. Parhaita paikallisia sigmoja vedeltiin 17.4.-2.5. välisenä aikana. Rää Kivisalmessa sukeltelee 27.4. 22p ja Pieni-Onkamolla 30.4. 26p isokoskeloa (MH, TN, VJ). Joe Höylasilla muutti 9.5. 30 isokoskeloa (MH). **Uiveloita** ihailtiin ja laskettiin Kit Kiteenjärvellä 26.4. 5p ja 27.4. 10p (MH, HK). Parhaat uivelomäärät nähtiin 28.4., jolloin Joe Utrassa oleili 9♂+11♀ ja Out Sysmäjärvellä rypi 15p lintua (MH). **Telkkiä** laskettiin Kit Kiteenjärvellä seuraavasti; 17.4. 33p, 23.4. 41p ja 24.4. 240p (MH ym.). Lie Lieksanjokisuussa pulikoi 26.4. 40 telkkää (EL).

Lokit&tiirat

Harmaalokkeja löytyi 3.4. Joensuun lokkipaikoilta 43 yksilöä ja Enon paikoilta n.40 yksilöä (MH, TN). Enon Uimaharjussa nähtiin 11.4. 65p 'argaria' (MH, VJ), sekä 14.4. Ahvenisella ja Rahkeenniemessä yhteensä 190p harmaalokkia (MH, JR, R. Nurminen). Joe Karsikossa oli 18.4. 400p/m harmaalokkia. **Selkälokkeja** havaittiin 28.4. Joe Linnunlahdella 10p ja 1.5. Lip Heponiemessä myöskin 10p (MH, VJ). **Naurulokkien** muutto piristyi selvästi 18.4., jolloin Joe Rantakylässä laskettiin 200m+300p, kun edellisenä päivänä samalla paikalla nähtiin vain 7p 'rääkyjää' (MH ym.). Tämän jälkeen naurulokit lisääntyivät tasaisesti, ja MH kommentoi Kiteen naurulokkitilannetta 24.4. kahdella sanalla: 'erittäin paljon'. Lie Lieksanjokisuussa nähtiin 29.4. 200p naurulokkia (EL). **Kalalokkimäärät** eivät hetkautaneet, sillä ainoa ilmoitettu 'kertymä' on 22.4. Vär Sääperillä nähty 7p (MH, AV, AM). **Pikkulokkeja** havaittiin 2.5. Joe Linnunlahdella 120p (PH), Kit Päätyeellä 4.5. 200p ja 6.5. 100p

Telkkäpariskunta keväisessä sulassa (Hannu Eskonen)

Punakylkirastas (Hannu Eskonen)

(MH, JR, AV). Joe Höytiäisen kanavalla pikkulokkeja oli 9.5. 150p (MH). Vär Sääperillä leijaili 16.5. 100 pikkulokkia (HKi). Laji oli MH:n mukaan runsaslukuinen myös läpimuuttajana koko toukokuun ajan.

Kalatiiroja saapui runsaammin maakuntaamme vasta toukokuun toisella viikolla. Joe Linnunlahdella räpisteli 9.5. 6p kalatiiraa ja 12.5. läheisellä Ukonlahdella 20p (MH). Out Sysmäjärvellä määrät olivat huipussaan 23.5. 300p, ja laskusuhdanteessa 26.5. 100p (MH).

Kahlaajat (hyypistä rantasipiin)

Töyhtöhyppien muutto sai puhtia vasta 17.4., jolloin Kes Mäntyniemessä nähtiin 76m (MH, JR, TN). Varsinainen hyppärsäys koettiin kuitenkin vasta 22.4., jolloin Vär Sääperillä havaittiin 350 p/m 'töyhtäriä' (MH, AV, AM). **Isokuovien** etujoukot saapuivat myös 17.4. 'töyhtöpäiden' siivellä, ja tällöin Kes Mäntyniemessä muutti 15 'käyränokkaa' (MH ym.). Isokuoveja muutti 22.4. Vär Sääperillä 12 yks. ja paikallisena oleili 180 lintua, 23.4. Kes Mäntyniemessä puolestaan 170m sekä 24.4. Vär Sääperillä 100m+60p isokuovia (MH ym.). Samana päivänä Lie Kevätlahdella tepsutteli 30 isokuovia (AK). **Taivaanvuohia** näyttäytyi 22.4. Vär Sääperillä 5 yksilöä, 23.4. Kes Mäntyniemessä 24 yks. ja 24.4. Vär Sääperillä muhkeat 40m (MH ym.). **Kapustarintojen** tunnustelijat tutkailivat Vär Sääperin peltolakeuksia 24.4. 32 yksilön voimalla ja 27.4. 95 linnun voimalla (MH ym.). 4.5. kapustarintoja oli Kit Kiteenlahdessa 150p ja Puhoksessa 50p, sekä Kes Mäntyniemessä muutti yhdessä parvessa 150 lintua (MH, JR, AV). **Suokukkojen** tunnustelijat tulivat vappuna. Ensimmäiset 'suokulaiset' löytyivät Out Sysmäjärveltä (5p) ja Lip Ahonkylästä (10p) (MH). 2.5. Joe Höytiäisen kanavalla muutti 28 ja 4.5. Kes Mäntyniemessä 25 suokukkoa (MH). Lip Ahonkylässä oli 5.5. 100p, 9.5. Kon Pitkärannassa 100p, 10.5. Joe Höytiäisen kanavalla 40p+100m ja Vär Sääperillä 200p suokukkoa (MH). Kevään maksimit, 780 ja 1030p, laskettiin 12. ja 15.5. Val Kalliojärvellä (PH). Vär Sääperillä ynnättiin 15.5. 300p suokukkoa (HKi). Vielä 22.5. Pol Nisjärvellä viihtyi 280p 'suokulaista' (PH).

Valkoviklomäärät eivät pahemmin sävättäneet keväisiä kulkijoita. Out Sysmäjärvellä nähtiin 28 4. maagiset 10p valkovikloa ja Lip Ahonkylässä 5.5. 20p (MH). **Metsävikloja** tihruuttiin 25.4. Out Sysmäjärvellä 5 yks. ja 26.4. Vär Sääperillä myös 5 yks. (MH). Out Sysmäjärvellä tepasteli 1.5. 5p liroa, mutta 5.5. määrä oli petraantunut 80 yksilöön (MH, JR, AP). Lip Ahonkylässä havaittiin 5.5. 100p liroa (MH). Val Kalliojärvellä oleili 12.5. 71p ja 15.5. 107p liroa (PH). Liroilla havaittiin lisäksi pientä muuttoa koko toukokuun ajan.

Kyyhkyt ym.

Vär Sääperillä pyöri 14.4. 40 p/m **sepelkyyhkyä**, ja Kes Mäntyniemessä puolestaan 17.4. palloili 200 p/m sepelpulua (MH ym.). Sepelkyyhkyjen päämuuttopäiväksi voitaneen nostaa 23.4., jolloin Kes Mäntyniemessä muutti 300 lintua (MH, AP, AV). Seuraavana päivänä (24.4.) muuttoa tarkkailtiin puolestaan Vär Sääperillä, tuloksena 160m sepelkyyhkyä (MH, AM, TN, JR). **Käet** runsastuivat selvemmin 6.5. **alkaen**. **Kaulushaikarat** olivat saapuneet oikein joukolla 3.5. mennessä, ja tuolloin MH, JR & AV kuulivat yöllisellä retkellä ympäri P-K:ta yhteensä 7 puhaltelijaa. **Tervapääskyjen** parhaita kokoontumislentoja oli 23.5. Out Sysmäjärven 300p leijailijaa (MH).

Varpuslinnut (varislinnuista hyönteissyöjiin)

Mustavaristen esiintyminen oli varsin niukka. Ykköslintuja nähtiin pitkin huhtikuuta, mutta yli kymmenen yksilön päästiin vain kertaalleen; 25.4. Vär Sääperillä 11p (MH, HK).

Räkättirastaat virittelivät muuttoaan 17.4. 30 linnun voimalla kera kahden muuttavan **mustarastaan** ja kolmen kiertelevän **punakylkirastaan** (MH, JR, TN). Kes Mäntyniemessä muutti 23.4. 500 räkättiä ja 300 oleili paikallisena, lisäksi nähtiin kolme **kulorastasta** sekä 50m **laulorastasta** (MH, AP, AV).

Pensaskerttu on myöhäisimpiä saapujia (Hannu Eskonen)

Kirjosiepot kantoittavat pihapöntöt vapun korvilla (Hannu Eskonen)

Seuraavana päivänä rastaita oli pelloilla ja metsissä jo satamäärin, ja räksytys ja raksutus oli sen mukaista.

Peipot virittelivät muuttoaan 14.4. Vär Sääperillä 50 linnun voimalla (MH,PH,HPä). Vasta 23.4. päästiin kunnon tahtiin ja tällöin Kes Mäntyniemessä kirjattiin noin 1000 muuttajaa (MH,AV,AP). **Järripeipot** olivat jostakin käsittämättömästä syystä lähes täysin kateissa, ja paras noteerauskin oli vain 30m 23.4. Kes Mäntyniemessä (MH ym.).

Kiurut olivat kokoontuneet 3.4. Pyh Muloon 50 yksilön voimalla (MH,TN). Kevään paras kiurusumma (200p) havaittiin 17.4. Kes Mäntyniemessä (MH,JR,TN). **Kottaraisesta** on hyvää vauhtia tulossa kansallinen harvinaisuus. Tunnetussa kottaraismestassa, Joe Repokallion kaatopaikalla, oleili parhaimmillaan 21.4. vain 40 pöntöntäytettä (MH). Yli sadan kottaraisen päästiin kuitenkin vielä, Vär Sääperillä nääs oli 22.4. 120p (MH,AV,AM). Kes Mäntyniemi tarjosi 17.4. muun muuassa 20p **lapinsirkkua** (MH,JR,TN). Vär Sääperillä oli 27.4. 150p lapinsirkkua (HKi). **Pulmuset** loistivat poissaolollaan. Huhtikuun alussa nähtiin vain pikkuparvia, mutta toisaalta kuun loppupuolella esiintyi normaalia myöhäisempiä ja isompia parvia. Vär Sääperillä kierteli 22.4. 38 pulmusta ja Kes Mäntyniemessä muutti 23.4. 40+4 yksilöä (MH ym.).

Niittykirviset parveilivat 22.4. Vär Sääperillä 20 linnun ja 26.4. 100 linnun voimalla (MH,AV,AM,HK). Lie Timitrassa oli 25.4. 50p (EL) ja Toh Valkeasuolta laskettiin 3.5. 130p niittykirvistä (MH,AV,JR). Niittykirvisien päämuuttoaikaan **metsäkirviset** vasta aloittelivat muuttoaan. **Västääräkkikertymät** eivät paljoa hätkäyttäneet. MH laskeskeli vain viiteentoista asti 22.4. Vär Sääperillä ja 20p löytyi 23.4. Kes Mäntyniemestä. **Keltavästääräkit** olivat vieläkin tiukemmassa, sillä 4.5. kevään maksimi 10p Kit Kiteenlahdessa on heikko esitys (MH).

Rautiaisia muutti 23.4. Kes Mäntyniemessä 20 yksilöä (MH). **Kivitaskuja** palloili 24.4. Vär Sääperillä 4 yksilöä (MH ym.). **Lapinharakat** sujahtivat P-K:n ylitse huhtikuun aikana ilman selvää huippua, parhaana ilmoitettuna havaintona 22.4. Vär Sääperin 3p (MH,AV,AM). **Hempot** ilmestyivät muuttokuvioihin huhtikuun toisella viikolla, ja esimerkkinä tästä 13.4. Joe Repokallion 12p lintua (MH). **Pajusirkut** kiihdyttivät muuttoaan selvästi 17.4. alkaen. Hyönteissyöjistä mm. seuraavat lajit runsastuivat 2.-5.5.: **tiltaltti**, **sirittäjä**, **leppälintu**, **törmäpääsky** ja **keltavästääräkki**. Out Sysmäjärvellä pörräsi 23.-26.5. karkeasti arvioiden 500 pääskyä (MH). Toh Peijonniemenlahdella oli varsinaiset suhinat 26.5., kun siellä hyöri 2500 pääskyä (PH).

PEDOT KEVÄÄLLÄ 1993

Piekana: Lappilaisten "ensi-ilta" oli Kes Mäntyniemessä 15.4. kolmen yksilön voimalla. Tästä viikon kuluttua, eli 22.4. alkoi sitten varsinainen rynnistys; Vär Sääperi 10m, Kes Mäntyniemi 47m, Pyh Mulo 29m ja vielä Lie keskusta 1m. 24.4. Vär Sääperi 20m, Kes Mäntyniemi 18m ja Lie Isopalovaara 5m. 25.4. Vär Sääperi 28m, 26.4. samalla paikalla 24m ja 27.4. 15m. Vielä kevään viimeinen havis, 30.5. Vär Niirala 1m.

Hiirihaukka: Hiirihaukkoja nähtiin keväällä -93 hieman enemmän kuin vuotta aiemmin. Ensimmäinen mainittavampi muuttopäivä oli 15.4., jolloin Kit Kiteenlahdella 1m ja Kes Mäntyniemessä 4m+4p. Buteoitten päämuutto alkoi 23.4. Kes Mäntyniemessä 31:llä ja Pyh Mulossa 13:sta muuttavalla Buteolla. 24.4. sekä Vär Sääperin, että Kes Mäntyniemen ohii liiteli 13 hiirihaukkaa. Välttävää muuttoa jatkui ainakin 30.4. asti, jolloin Vär Sääperillä veisteli vielä 10m lintua.

Mehiläishaukka: Mehiläishaukkoja nähtiin seuraavasti eli niukasti: 22.5. Vär Sääperillä 1m, 24.5. Rää Haapasalmella 2m ja Vär Sääperillä 2m, sekä 29.5. Sääperillä 2m.

Kalasääski: Pandareita ei havaittu yhtä runsaasti kuin edellisellä keväällä. Kes Mäntyniemessä muutti 19.4. 1 ja 23.4. 2 sääkseä. Vär Sääperillä havaittiin 24.4. 6m, 25.4. 4m, 26.4. hana lorisi hieman

tiheämmin, 5m+2p, sekä 30.4. Räkönvaaran tornista havaittiin kevään paras summa, 8m.

Varpushaukka: Kevään ensimmäinen 'nisse' pyörähteli 14.3. Joe Rantakylässä. Ensimmäinen parempi päivä oli 23.4., jolloin pikkupetoja muutteli Vär Sääperillä 24. 25.4. oli kevään paras päivä, Vär Sääperillä nähtiin 33m+5p varpushaukkaa. Muutamat seuraavat päivät olivat kohtalaisia; 26.4. Vär Sääperillä 26m+4p, 27.4. 18m, 28.4. 6m ja 30.4. vielä 25m. Eikö muualla nykyisin retkeilläkään kuin Sääperillä ?

Kanahaukka: Nähtiin varsin vaisusti, vain 17 yks. ilmoitettiin! Eniten 17.4. Kit Kiteenlahdella 3m ja 18.4. Joe Hanhentiellä myös 3m.

Ruskosuhaukka: Ruskiksia muutteli normaalisti, eli yks kaks per päivä. Parhaat muuttopäivät olivat: 23.4. Kes Mäntyniemessä 2♀, 26.4. Vär Sääperillä 2♀, 27.4. Sääperillä ♀, 28.4. Out Sysmäjärvellä ♂+♀ ja Lip Ahonkylässä ♀.

Sinisuohaukka: Sinisuohaukkoja nähtiin kuten edellisvuonna, tai ehkä hieman enemmän. Ensimmäinen sinisuo leijaili maakuntamme ilmatilassa ennätysaikaisin 25.3. (kts. fenologiset havainnot). 17.4. Pyh Mulon pelloilla pyöri 2 sinisuokoirasta. Seuraavana päivänä nähtiin Joe Hanhentiellä myös kaksi koirasta, tosin tällä kertaa muutolla. 24.-27.4. oli antoisaa aikaa myös sinisuorintamalla. 24.4. Kes Mäntyniemessä muutti 2♂+2♀, ja Kon Kuumassa huiteli yksi naaras. 25.4. oli kevään paras päivä, tällöin Vär Sääperillä meni 3♂+5♀. 26.4. Sääperillä muutti 3♀, ja vielä mainittakoon 27.4. Lie Varponvaarassa muuttaneet ♂+♀.

Tuulihaukka: 15.4. Kes Mäntyniemessä kierteli 3 ja muutti 1 lintu. 23.4. edelleen Mäntyniemessä 3m+2p. 24.4. oli paras päivä; Vär Sääperillä 3m, Lie Isopalovaaralla 1m ja Kit Kiteenlahdella 2p/m. 26.4. Vär Sääperillä muutti yksi ja 2 lintua oli paikallaan.

Ampuhaukka: Haviksia ilmaantui vähän, todella vähän! 'Parhaat' päältä: 23.4. Kes Mäntyniemi 2m, 24.4. Vär Sääperi 2m ja 26.4. 3m.

Nuolihaukka: 'Subbarihaviksia' ilmoitettiin vain muutama!? 8.5. havaittiin nuolihaukka muutolla sekä Rää Haapasalmella, että Vär Sääperillä.

ISOT LINNUT KEVÄÄLLÄ 1993

KURJET

Kurkien muutto pääsi vauhtiin 23.4. kohtalaisen alun jälkeen. Tuona päivänä MH,AP&AV käväisivät ensin Kit Kiteenjärvellä ja Kiteenlahdessa havaiten 2+2 rimppakintua. Kes Mäntyniemessä sitten stajattiin klo 10.30-15.40, ja tuloksena oli 42m kurkea. Pyh Mulossa HK ja PH seurasivat muuttoa klo 12.00-16.00, havaiten 27/7a kurkea. Seuraavana päivänä olivat herrat HK,AP,AV&PH Kes Mäntyniemessä, jossa jaksolla 6.30-16.40 muutti 30/9a kurkea. MH stajaili puolestaan Vär Sääperillä 20m kurkea. Erinomainen kurkipäivä oli 25.4. Tuolloin Vär Sääperillä nähtiin 165/31a kurkea. Seuraavana päivänä Sääperillä 73/7a kurkea, ja vielä 5.5. samalla paikalla muutteli 54/13a lintua (MH,HK,AV,AP,PH).

HANHET

METSÄHANHI: Ensimmäiset muuttavat 'fabat' (7yks.) nähtiin MH:n toimesta 15.4. Rää Haapasalmella. Eka kookkaampi parvi, 36m, havaittiin 22.4. Vär Sääperillä. Siitä se sitten alkoi, ja 24.4. Sääperillä tepsutteli jo 63 yks. ja 25.4. 100p sekä 68/12a muuttavaa metsähanhea. 27.4. laskettiin niinikään Sääperiltä kevään suurin paikalliskertymä, 218 lintua. Muuallakin oli retkeilty. 23.4. Out Sysmäjärvellä piipahtanut MH näki 53p metsähanhea. 2.5. Vär Sääperillä 43/3a sekä 6.5. Kon

Jakokoskella 50m lintua. Kevään massat menivät 8.5., jolloin PH tapitti Joe Höylasin tornissa havaiten 244 metsähanhea ja 420 Anser sp:tä. Vielä 19.5. Kon Verkkovaaralla muutti 40/4a metsähanhea.

TUNDRAHANHI: Kevään ensimmäinen tundra oli 2kv lintu ja se havaittiin 23.4. Kit Kiteenlahdella (MH,AP,AV). Vär Sääperillä oleili 3p lintua 25.4. alkaen (MH). 25.4 Sääperillä muutti 5 tundraa 11 metsähanhen kanssa (HKi). 27.4. alkaen Rää Oravilahdella 1p (MH,HK). 30.4. Toh Valkeasuolla 1p (MH,VJ). 1.5. Vär Sääperillä 4p (HKi). Metsähanhien massapäivänä 8.5. PH havaitsi Joe Höylasilla 9m tundrahanhea.

SEPELHANHI: Ilmoitettuja havaintoja harmittavan vähän. 15.5. Kon Mönnissä muutti klo 12.50-16.40 yhteensä 745/4a sepelhanhea ja lisäksi seuraavana yönä kuultiin ainakin yksi parvi (H&MP). 23.5. Joe Ukonlahdella 1p (PH). 26.5. Kit Puhoksessa 60 kiertelevää seplua (PH).

VALKOPOSKIHANHI: Ensimmäiset 10m nähtiin 8.5. Joe Höylasilla (PH). Kevään -93 päämuuttopäivistä vain 15.5. lintuja nähtiin mainittavasti myös P-K:ssa. Vär Sääperillä aamulla (klo 8.15) HKi näki 85m, Kon Mönnissä H&MP havaitsivat puolestaan klo 14.15 330m, Joe Linnunlahdella iltastaijia klo 19.15-21.20 harrastanut PH näki 37m, ja HKi havaitsi vielä illalla yhdeksän aikoihin 150+1500 koilliseen matkaaavaa valkoposkea. 20.5. Kit Hovinlammella muutti 9 valkkaria ja kevään viimeinen lintu oleili 29.5. Joe Höylasilla (PH).

JOUTSENET

LAULUJOUTSEN: Lie Merilässä muutti 27.3. 3 lintua (AK). Joensuun sulapaikoilla ensimmäiset kaksi lintua havaittiin vasta 9.4. MH:n toimesta. Out Sysmäjärven sarja oli seuraavanlainen: alku on aina yleensä vaisu, 25.4. vasta 2p, mutta 28.4. paikalla jo 34p ja 1.5. 65p (MH). Kit Päätyeellä joutsenia oli enimmillään 24.4.-4.5. 11p (MH,TN,AM,JR). Vär Sääperillä ei paikallisia joutsenia juuri nähty, ja muuttaviakin vain kahtena päivänä; 14.4. 2m ja 28.4. 28/4a (MH).

PIKKUJOUTSEN: Vain pari havaintoa. 28.4. 1p Kit Kiteenjärvellä (VM) ja 4.5. 4p Kit Järvenpäässä (MH,JR,AV).

ARKTIKA KEVÄÄLLÄ 1993

KUIKKALINNUT

Määritettyjä kuikkalintuja nähtiin pääasiassa vain yksittäisiä pitkin kevättä. Ensimmäinen kuikkaksi määritetty kierteli Vär Sääperillä 30.4. (HKi). Seuraavana päivänä kuikat kerkesivät jo Outokumpuun (MH) ja Lieksaan (EL). 3.5. Out Sysmäjärvellä oli jo 40 kuikkaa ja 20 Gavia sp:tä. Toinen mainittava havainto oli 5.5. Rää Kivisalmella, missä nähtiin 17m+6p kuikkaa (MH,AP).

Ensimmäiset määritetyt kaakkurit nähtiin 2.5.; Joe Linnunlahti 2p (JMa,ML), Joe Höylas 2p (JMa,MH,TN) ja Rää Vuonemi 5p (MH,TN). Ainoa havainto tämän jälkeen oli 7.5. Kon Pohjasta, 1 kiert. (MP).

VESILINNUT

Alli: Määritettyjä alleja nähtiin liki 20000, ja näistä pääosa 15.5. 2.5. olivat allit saapuneet pitkin maakuntaa, suurimmalla joukolla Rää Vuoniemeen, missä 50p lintua (MH). 8.5. kellui Joe Höylasilla 300p allia (PH). 12.5. Joe Ukonlahdella nähtiin 30m+120p allia MH:n havainnoimana. 14.5. muutti Joe Linnunlahdella illalla 210 allia ja 120 vesilintua (PH,JR). 15.5. olikin sitten allien päämuuttopäivä. Lie Suurselällä EL havaitsi 100 linnun parven. Vär Sääperillä HKi huomasi klo 20.40-20.50 1250/3a allia. Kon Mönnissä laskettiin klo 20.20-22.00 yhteensä 6625/25a allia (MP). Joe Linnunlahdella PH laskei lintuja klo 19.15-21.20 havaiten 10960m allia. Muutto lienee jatkunut varsin reippaana läpi yön.

sillä ainakin MP kuuli Mönnessä yötaivaalta monen alliparven äänet. 17.5. AS näki vielä 200m allia Joe Linnunlahdella. 23.5. Joe Linnunlahti 20m (PH).

Mustalintu: Mustalintuja määritettiin noin 2500 yks., jossa ei ole mukana 6.5. aamuyön havaintoja, jolloin Rääkkylässä kuultiin jatkuvaa yömuuttoa (MH,AV,JR). 8.5. Joe Höylasilta löytyi 150p mustalintua (PH). 9.5. Joe Linnunlahdella 60m+40p (JMa). 12.5. aamulla Linnunlahdella muutti 450/5a mustalintua (JMa). 13.5. Kit Hovinlammella kierteli 310 mustalintua (PH). 14.5. Joe Linnunlahdella iltamuutolla 94 lintua (PH,JR). Allien massapäivänä nähtiin vain mustalinturippeitä; Kon Mönnessä 55m ja ääniä yötaivaalta (MP), sekä Joe Linnunlahdella 1260m (PH). 17.5. Joe Linnunlahdella 250m (AS).

Pilkksiipi: Vain 13 yksilöä ilmoitettiin! 8.5. Rää Samppaanniemi 2p (MH), sekä Joe Höylas 6p (PH). 12.5. Joe Linnunlahti 4m (JMa), sekä 29.5. Out Sysmäjärvi 1p (MH).

Lapasotka: Yhteensä vain 20! Parhaat porukat: 15.5. Joe Linnunlahti 7m (PH), sekä 22.5. Rää Samppaanniemi 9m (MH,VJ).

KAHLAAJAT

MERIHARAKKA: Ensimmäinen meriharakka tepsutteli 24.4. Kit Kiteenjärven jäällä (PH). Lip Mattisenlahdella pyörähti 14.5. 6 lintua ja 18.5. yksinäinen viipottaja (PH). 12.6. Vär Sääperillä 1 kiert. (MH,JR).

TYLLI: Vain 17 yks. ilmoitettiin havaituksi. 5.5. Lip Ahonkylässä 3p (MH,AP,JR). Kevään suurin summa, 5m, 29.5. Joe Ukonlahdella (MH,KK,VJ,PM).

TUNDRAKURMITSA: Vain yksi havainto: 10.6. Kit Järvenpäässä 19m (MH,TN).

KARIKUKKO: Kaikki havainnot: 26.5. Out Sysmäjärvi 2m/kiert. (MH), sekä 1.6. Lie Pielinen 1p (EL).

PUNAKUIRI: Joe Pilkossa 9.5. 20 N (PH), ja 12.5. 3yks. Joe Ukonlahdella (MH).

PUNAJALKAVIKLO: 28.4. Out Sysmäjärvi 2p (MH). 5.5. Lip Ahonkylä 2p (MH,AP,JR). 5.5. Val Kalliojärvi 1p (PH). 29.5. Lip Viiniranta 2p (PH,ML,HP,HR).

MUSTAVIKLO: Yhteismäärä vaivaiset 75 lintua. 2.5. Vär Sääperillä 5p (MH), 3.5. 12p (HKi), 9.5. 16m+9p (HKi) ja vielä 7.6. 3m (MH). 12.5. Val Kalliojärvellä 8p (PH).

ISOSIRRI: Ei havaintoja.

PIKKUSIRRI: Joe Höylasilla kevään ensimmäiset ja ainoat 25.5. 2 linnun voimalla (PH).

LAPINSIRRI: Joe Ukonlahdella 23.5. 10p (MH). Joe Repokallion kaatopaikalla 23.5. 11p, 25.5. 10p ja 29.5. 15p (PH,MH ym.). Kit Hovinlampi 5.6. 1p (PH).

SUOSIRRI: Ei yhtään ilmoitettua havaintoa - käsittämätöntä?

KUOVISIRRI: Ei havaintoja.

PULMUSSIRRI: Jälleen yksi havainto tästä tuiki harvinaisesta kevätvieraasta: 27.5. Vär Sääperi 1 kiert. (MH).

JÄNKÄSIRRIÄINEN: 25.5. 10p Joe Höylas, 8p Repokallion kaatopaikalla ja 27.5. 9p Pol Nisäjärvellä (PH). Lisäksi Joe Repokalliossa 29.5. 1p sekä 30.5. 12p (MH,KK,VJ,PM).

VESIPÄÄSKY: 23.5. Vär Sääperi 1p (HKi), 27.5. Val Polvijärvellä 4p, Pol Nisäjärvellä 6p (PH), 30.5. Rää Samppaanniemi 2m ja Vär Sääperillä 1p (MH,KK,VJ,PM), sekä vielä 10.6. Rää Jouhtenus 2p (MH,TN).

VAELLUSLINNUT KEVÄÄLLÄ 1993

Pikkutikka Ei varsinaisia vaellushavaintoja, mutta paikallisia lintuja seuraavasti: 24.4. Vär Sääperi 1p, 25.4. Out Sysmäjärvi 3p, 27.4. Kit kk 1p, 4.5 Kit Järvenpää 1p ja 5.5. Lip Tutjunniemi 1p (MH).

Pohjantikka 22.2. Joe Ranta-Mutalassa 1p (AS). 29.5. Kon Kokkovaara 1p (MP).

Palokärki Vain paikallisia lintuja havaittiin. 21.3. Rää Vuoniemi 1p, 19.4. Kes Mäntyniemi 1p sekä 23.4. Kit Puhos 1p (MH). 23.4. Lie Saarivaara 1p ja 18.5. Merilä 1p, sekä 19.5. Nur Peurajärvi 1p (SK).

Harakka Vär Sääperillä 1.5. 2 N (HKi).

Kuusitiainen 12.4. Pyh Mulo 3m (MH). 5.4. Lie Rauhalassa 2 yks. pönttöä katsastamassa (EL).

Siniäinen 15.4. Kit Pekanmäki 1m (MH).

Pyrstötiainen 23.3.- Kon Kontioranta n.4 lintua päivittäin ja 15.4. Kit Pekanmäki n.5 kiertelijää (MH). 22.2. Joe Rantakylä 8 ja 28.3. Kanervalta 7 kiertelijää (AS). 7.5. Kon Pohja 1 (MP).

Kuukkeli 17.4. Lie Nurmijärvi 1p (Pekka Tolvanen).

Tilhi 15.3. Kon Pitkäranta 25, 3.4. Eno Ahveninen 35, 13.4. Joe Hanhentie 10 ja 18.4. 12p, sekä 26.4. Vär Sääperi a100 'öyhtölettiä' (MH). Joe Niinivaaralla talviparvien koko pienehi helmi-maaliskuussa, ja 27.3. paikalla 30 yks. sekä 29.3. enää 10 yks. (JT). Joe Utrassa 1.4. 20p ja 6.4. 6p (JT,HKä). 24.2. Joe Otsolassa 30p ja 25.2. Rantakylässä 16p (AS). 12.4. Lie Pudaskoskella 10 yksilöä pyydysteli sulan reunalla koskikorentoja (EL). Lie Merilässä 2.5. 1p ja 6.5. 2p tilheä (SK). 8.5. Kon Jakokoski 3p, 15.5. Mönni 2p ja 29.5. Palokangas 1p (MP).

Vihervarpunen Ensimmäiset yksittäiset muuttajat havaittiin 10.4. Rää Haapasalmella (MH). 15.4. liikuskelu jo paljon yksittäisiä lintuja Kiteen, ja 17.4. Kesälahden suunnalla (MH).

Urpiainen 21.3. 100 Pyh Kettämönniemi (MH,TN). 15.-17.4. Kitee-Kesälahden suunnalla pyöri useita pikkuparvia (MH). Lieksan suunnalla urpiainen oli EL:n mukaan varsin vähälukuisena läpi kevään. Joensuussa vain pikkuparvia huhtikuun puoliväliin asti (JT).

Isokäpylintu IV-VI Lie Varisvaarassa ♂+♀ näyttäytyi usein (JMr).

Käpylinnut Kon Jakokoskella 5.5. 7, 20.5. 13, 23.5. 53/3a sekä 12.6. 25 m/kiertelevää (MP). 16.6. Kon Pyytivaara 15, 27.6. Kon Paihola yhteensä n.100, 3.7. Kon Jakokoski 25 ja 4.7. Kon Mönni 15 m/kiert. (MP). Lieksan ympäristössä EL:n mukaan jonkin verran.

MIKÄ MIKÄ LINTUSKABAN RATKAISU

Anonymous artists

Vastauksia kisaan tuli 11 kpl ja voittajaksi selvisi Petri Palviainen 15 oikealla vastauksella. Pistejakauma muilla kisailijoilla oli seuraavanlainen: 14 oikein (3kpl), 13 (3kpl), 12 (1kpl), 10 (2kpl), 7 (1kpl). Kaikki kuvien esittämät lajit oli tiedetty oikein jossakin kortissa, eli yhtään liian vaikeaa kuvaa ei kisassa ollut.

KUVA 1. Kuvassa nuoli osoittaa tikku-ukon kinaloon ja toisaalta mustaan alueeseen. Oikea vastaus on siis mustakainaloinen tundrakurmitsa (4 oikeaa vastausta). Osa arveli nuolen osoittavan rintaan, minkä voi päätellä muista vastauksista: sinirinta (2), mustakaularastas (1), karikukko (2), lehtokurppa (1) ja partatiainen (1).

KUVA 2. "Parempi pyy pivossa kuin kymmenen, (tässä tosin viisi), oksalla" -sananeläkö oli tuttu yhdeksälle kisailijalle. Oikea vastaus oli siis pyy (9). Muut kaksi arvausta olivat peippo (1) ja kesykyhyhy (1).

KUVA 3. Kirkon tornissa usein pesivät linnut ovat naakkoja, ja toinen vihje osoittaa kauas itään idännaakan levinneisyysalueelle. Idännaakan, eli entiseltä nimeltään siperiannaakan, tunnisti 7 kisailijaa. Muut arvaukset: piikkipyrstökirsukuja (1), naakka (1), ristosorsa (1) ja tyhjä (1).

KUVA 4. Hiiri tähyilee kolostaan taivaalla näkyvää haukkaa. Vihjeistä hiirihaukan tunnisti peräti 11 kisailijaa - kaikilla oikein.

KUVA 5. Tästä karikatyyristä puukipijän tunnisti oikein 8 kilpailijaa. Jostakin syystä myös rantakurvi, silkkiuikku ja pikku-uikku saivat kukin yhden äänen.

KUVA 6. Kuvan kalaa esittävä ylin piirros ei ole hai vaan kuha, ja sen alla on keittoastia - siis kukankeittäjä (9). Kapustarinta ja mustahaikara saivat yhden äänen.

KUVA 7. Kuvan lintu oli poikkeuksetta tunnistettu kanaksi tai kukoksi. Toinen vihje, suon kartamerkki kertoi kukon olevan oikein - siis suokukko (7). Peltopyy (2) ja luhtakana (2) olivat kaksi muuta mieleen tullutta lajia.

KUVA 8. Rasvassa roikkuva lintu on tiainen, ja toinen vihje, punkkarin töyhtö, kertoo mistä oikeastaan onkaan kysymys. Töyhtötiaisen tunnisti 9 vastaajaa. Talitiainen ja pussitiainen saivat yhden äänen.

KUVA 9. Pesaan piikkeihin hyönteisiä asetteleva lintu on pikkulepinkäinen (9). Lapinharakkaa ja hippiäistä veikkattiin kerran.

KUVA 10. Vihjeet kuu ja ukkeli, sekä nuotio havumetsässä johdattavat oikeaan vastaukseen - kuukkeli (9). Myös kehrääjä ja kuusitiainen saivat äänen.

KUVA 11. Kuvassa on vanhan mustavariksen pää ja taustalla lemuaa lantapatteri, joita mustavarikset mielellään tonkivat keväällä (ainakin PK:ssa !). Mustavaris tiedettiin 4 kortissa. Taustan lantapatteri miellettiin savuavaksi nuotioksi niissä neljässä kortissa, joissa veikkattiin palokärkeä. Harakka sai kaksi ja nokikana yhden äänen.

KUVA 12. Savupiippu ja hiilikokkare viittaavat nokeen ja kaksi lentokuvaa ovat jokseenkin nokiliittäjän näköisiä - siis nokiliittäjä (9). Tervapääskyä ja naurulokkia kannatettiin kerran kumpaakin.

KUVA 13. Sormesta vuotava veri ja rousku viittaavat leppään, (veren kansanomainen nimi on leppä ja rousku on leppärousku), ja lintu viittaa lintuun - siis leppälintu (7). Peukaloinen, punarinta, sinipyrstö ja tiltalti saivat yhden äänen.

KUVA 14. "Booted Warbler". Nyt tarvittiin englannin kielen taitoa. Pikkukultarinta (3) on ns. "saappaallinen kerttu". Virtavästäräkki (3), västäräkki (1), paksujalka (2), varis (1) ja harakka (1) olivat muita veikkauksia.

KUVA 15. Kuvassa on taiteilijan näkemys kahdesta tikasta. Nuoli osoittaa pienempää - siis pikkutiikka (9). Piikkipyrstökirsukujaa ja pikkusirriä veikkattiin kerran.

KUVA 16. Ruostesorsalle vaihdetaan pienempi lokin pää. Lokeista vain ruusulokilla on ruostesorsan tapaan tumma kaularengas - siis ruusulokki (6). Valkoposkitiira (2), rengasnokkalokki (1), kanadanhanhi (1) ja kaitanokkalokki (1) saivat myös kannatusta.

KUVA 17. Taiteilijan näkemys mustakurkku-uikusta (4). Luhtakana (3), liejukana (2), suokukko (1) ja arokana (1) tulivat myös mieleen - eivätkä ehkä ihan syyttä.

KUVA 18. Pieni laululintu koivikossa, mutta mikä? Taiteilijan mukaan lehtokerttu (3). Pajulintu (4), sirittäjä (1), kultarinta (1), taigauunilintu (1) ja peukaloinen (1) olivat myös hyviä arvauksia.

KUVA 19. Pieni pöllö langalla on varpuspöllö (3). Valkea yleisväri sai kannattamaan tunturipöllöä (2). Myös viirupöllö (2), lehtopöllö (1) ja hiiripöllö (1) saivat kannatusta. Ehkä lapamatomainen ulkomuoto sai yhden kisailijan veikkaamaan lapasorsaa, ja yksi kisailija tyhjällään oli täysin ymmällään.

KUVA 20. Keskykyhyhy tiedettiin viidessä kortissa. Leijonankesyttäjistä saadaan ensimmäinen vihje, ja tosiaankin pululla on kuvan osoittamat siipijuovat ja valkea yläperä. Edelliset pari vihjettä saivat kolme kisailijaa veikkaamaan niittysuohaukkaa ja yhden arosuohaukkaa. Myös keisarikotkaa (1) ja viirupöllöä (1) veikkattiin.

*****

YÖLAULAJAT 1993 POHJOIS-KARJALASSA

Markku Halonen

Yölaulajakesä 1993 oli hyvä. Selvänä runsastujana jatkoi kaulushaikara. Luhtakanalla ja ruisrääkällä oli myös hyvä vuosi. Luhtahuitti esiintyi normaalin runsaana. Muut lajit esiintyivät entiseen malliin, mutta viitakerttunen runsastui. Lintuja lauloi paljon myös pohjoisissa kunnissa. Havainnoijille lämmin kiitos, ja vielä lämpimämpi lomakkeensa palauttaneille.

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*) on edelleen runsastumassa. Nyt reviierejä löytyi 23. Parhaimmat uuhkakunnat olivat totutusti Liperi ja Rääkkylä, joissa on myös eniten ruovikkoisia lutakoita. Ensimmäinen huutelija aloitti sumutorven soiton vappuna (ensimmäiset huutelijat usein jo huhtikuun puolella). Toukokuun ajan uusia huutelijoita tipahteli maakunnan ruovikoihin tiuhaan tahtiin. Seuraavaksi kaikki havaintopaikat kunnittain. Liperi: 5.5.- Tutjunlampi (LP, KR), 2.5.- Mattisenlahti (LK), 1.5.- Heponiemi (VJ ym.), kesäkuu Viiniranta (monet) ja 4.5.- Puromäki (MH, JR, AV). Värtsilä: 12.5.- Sääperi (HKi) ja jossakin päin Värtsilää myös toinen Ä

Liejukanaa pääsee harvoin Suomessa näkemään näin avoimesti (Hannu Eskonen)

(HKi). **Rääkkylä:** 4.5.- Kivisalmi 1Ä, Hautalampi 1Ä, Kylmäpohja 1Ä (MH, JR, AV), 11.5.- Harkonsaari 1Ä, Koivuniemi 1Ä, Kattilasaaret 1Ä (MH, TN), 22.5.- Jouhtenuslampi (MH, TN) ja 30.5.- Haapaniemi (MH, VJ, PM, KK). **Kitee:** 2.5.- Juurikkajärvi (APA, V&L, Makkonen), 4.5.- Muljula (MH, VM) ja Päätte (MH, AV, JR). **Joensuu:** 12.5.- Putkosenlahti (MH) ja 10.5.- Höylas 1-2Ä (monet). **Outokumpu:** 5.5.- Sysmäjärvi (monet) ja 28.5.- Laikanlahti (MH, VJ, PM, KK).

Kesäkuussa alkoi uuhkien laulu loppua, mutta silloin haikaroilla oli jo varmaan poikaset pesissään. Elokuussa lensi iltahämärissä kaulushaikara Jänisjoen yllä karkeasti kronkkuen, ja myös Kiteen Muljulassa nähtiin samalla tavalla uuhka iltalennolla.

Ruisräikkä (*Crex crex*) narisi kiitettävän mukavasti maakunnan pakettipelloilla. Ensimmäiset rukiinpurijat tulivat toukokuun lopulla, ja vähän matkaa kesäkuulle mentyä rääkät olivat jo mukavasti asemissaan. Rukihinen konsertti jatkui pitkälle heinäkuuhun, ja uusiakin huutelihoita saapui vielä keskikesällä. Parhaat rääkkäkeskittymät: 23.5.-1.8. Vär Savikko-Sääperi-Niirala 14Ä (joista Savikon pekettipelloilla 7Ä) (HKi, HK ym.), 21.5.- Lip Riihilahdi 3Ä (MH, VJ, TN), 29.5.- Rää Rasivaara 6Ä (MH), 29.6. Pyh Kettämö 5Ä (monet), 2.7. Pyh Niva 4Ä (MH, AP), vielä 29.7. Kit Kiteenlahdessa 2Ä (aiemmin 3Ä) (MH, TN). Lieksan pelloilta löytyi viisi pohjoista "lapinräikkää" (MO, AK). Vär Sääperinrannassa 'kummitteli' 21.-22.7. erikoinen, lähes kissanlailla naukuva ruisräikkä, olisiko mennyt vihne kurkkuun? (PZ ym.). Itseasiassa kyseessä on eräs ruisräikän hyvin harvinainen "laulumuoto". Rääkkien yhteismäärä 75 on paras pitkään aikaan. Ehkä rääkät tulevat vielä takaisin?

Luhtahuitti (*Porzana porzana*) esitti keskivertoisen esityksen. Yhteismäärä 59 huittailijaa. Tiheimmin kansoitettut lutakot: Kit Muljula 5Ä, Rää Kiesjärvi 7Ä, Kon Pitkäranta 3Ä, Lip Kievari 3Ä, Rää Jouhtenuslampi 4Ä, Lamminpohja 5Ä, Toh Peijonniemenlahti 3Ä ja Joe Höylas 3Ä. Huittailua alkoi kuulua heti vapun jälkeen, ensimmäinen havainto tehtiin 2.5. Vär Sääperillä (HKi). Toukokuun ajan ja vielä kesäkuussakin huitteja ilmestyi kuin tyhjistä lisää. Vielä 29.7. tehdyllä yöretkellä kuului yllättävän monta huittia: Kit Ranta 3Ä, Suontaus 2Ä ja Piilo 1Ä (MH, TN). Pohjoinen Lieksa kunnostautui ainakin kahdella huittilla (MO, ET).

Liejukana (*Gallinula chloropus*) Ainoa havainto 4.5. Rää Jouhtenuslampi ainakin 1Ä, ilmeisesti myös toinen (pariskunta?). Pitivät kovaa ääntä ja kisailua (MH, AV, JR).

Luhtakana (*Rallus aquaticus*) pysytteli edelleen harvalukuisena, nyt niitä löytyi 10 yksilöä. Kaikki havainnot: 27.5.- Vär Uudenkylänlampi 2Ä (PH), 4.5.- Rää Jouhtenuslampi 1-2Ä (MH, AV, JR), 19.5. Lip Mattisenlahti 2Ä (monet), V-VI Val Kalliojärvi 2Ä (PH), 25.6. Vär Sääperi 1Ä (MH) ja 29.6. Kit Muljula 1Ä (PZ, MH, TN). Luhtakanat saapuvat tänne jo aikaisin toukokuussa, ja joskus niiden mekkalointi jatkuu pitkälle kesään. Yksi tyypillisimmistä luhtamönkijän äänistä on yksitoikkoinen särjävä "drrsyk", kuin kahta kiveä iskisi vastakkain. Joskus tämäkin ääni kovuudestaan huolimatta hautautuu lokkien ja muiden lintujen kirkumisen alle. Valtimon kanat olivat eksyneet harvinaisen pohjoiseen - niiden kumppanina lauleli Suomen pohjoisin ruokosirkkalintu!

Satakieli (*Luscinia luscinia*) olisi palautettujen havaintojen mukaan harvalukuinen - havaintoja palautettiin ilmeisesti liian niukasti. Yhteismäärä 72 ei anna luotettavaa kuvaa satakielitulanteesta - jo yhden havainnoijan kontolle jäi 44 yksilöä! Parhaimmat satakielikeskittymät sijaitsivat vanhoilla paikoilla, kuten Rää Haapasalmen ja Sangenlahden lepikoissa (12Ä) ja Tohmajärven sekä Kiteen kirkonkylien liepeillä. Kiteen linnut olivat hyvin tiedossa VM:n yölaulajaretkien ansiosta, mutta Tohmajärvi jäi osin "siilaamatta".

Viitasirkkalintu (*Locustella fluviatilis*) Kaikki havainnot: 28.-29.6. Lie Timitra (MO, EL), 15.5. Vär Sääperi (HKi), 11.6. E-Savikko (MH), 25.6. W-Savikko (MH), 30.5. Rää Jouhtenus (MH, VJ, PM, KK), 24.6. Lie Koli (JJ) ja 21.5.- Joe Niinivaara (RS). Eli yhteensä seitsemän 'visiliä'. Osa linnuista oli selviä muuttomatkallaan pysähtyneitä, hetken laulajia.

Pensassirkkalintu (*Locustella naevia*) esitti melko heikon esityksen. Kovin sirinä kiiri aina toukokuulta heinäkuulle Vär Savikon mainioilla niityillä, siellä sirisi ainakin viisi lintua. Muualla maakunnassa kuultiin lähinnä yksittäisiä laulajia. Lieksan suunnalta löytyi yhteensä viisi 'pesiliä' (MO). Yhteismäärä 43 yksilöä.

Luhtakerttunen (*Acrocephalus palustris*) Kaikki havainnot: 29.6. Joe Niinivaara (MP), 20.6. Lip Pappelonsaari (LK), 12.6.- Vär Sääperi-Savikko 5Ä (MH, HKi, HK), 2.6.- Pyh Mulo 2Ä (MH, HK), 13.6. Toh Ristee-Kemie 4Ä (HK), 6.6. Kit Leinovaara (MH), 10.6. Rää Oravilahti ja Kit Kiteenlahti (MH, TN), 13.6. Kit Ruppovaara ja Puhos (MH, TN) ja 29.6. Pyh Suhmura (HK). Eli yhteensä 19 laulajaa. Tasaisen harvalukuinen laulelaja maakunnan eteläosissa.

Viitakerttunen (*Acrocephalus dumetorum*) Hyvä vuosi 'viitasille'. Paljon lintuja kuultiin, mutta vielä jäi paljon hyviä paikkoja kuuntelematta. Parhaat keskittymät löytyivät tunnetusti Tohmajärven ja Värttilän alueilta. Myös Kiteen kirkonkylä ja Niinikumpu, Kes kk, Kon Selkie, Kon Jakokoski sekä Lieksan kaupungin liepeet ansaitsevat maininnan. Ekat lurittelijat aloittivat 23.5., ja heti kesäkuun alussa olivat useimmat pusikot vallattu. Pohjoisimmilla paikoilla linnut lauloivat innokkaasti vielä heinäkuunkin puolella. Yhteismäärä 169 on keskivertoa parempi.

Rytikerttunen (*Acrocephalus scirpaceus*) Kaikki havainnot: 3.6. Lip Mattisenlahti 2Ä (K. Nevalainen), 29.6.- Joe Vehkaniemi 2Ä (HK, AP), 1.7. Joe Höylas (HK), 20.6. Lie Koli, Lahnjoki (JJ) ja Kit Muljulän Hovinlammella kuultiin yhteensä 5Ä yksilöä PH:n toimesta.

Rastaskerttunen (*Acrocephalus arundinaceus*) Ainoa havainto Kit Hovinlammelta 12.6. (MH, PH, JR).

Havainnoijat (lomakkeen palauttaneet alleiviivattu): Markku Halonen (MH), Petri Hottola (PH), Suvi Hämäläinen, Vesa Jouhki (VJ), Juuan Lintuharrastajat: Hannu Lehtoranta, Jari Halonen ja Juha Ovaskainen, Juha Juutinen (JJ), Hannu Kivivuori (HKi), Ari Kokkonen (AK), Harri Kontkanen (HK), Lauri Karttunen (LK), Esko Lappi (EL), Mauri Leivo, Veikko Makkonen,

Jukka Matero, Pertti Mähönen (PM), Toni Nevalainen (TN), Keijo Nuutinen, Marko Ojala (MO), Lasse Pakarinen, Petri Palviainen, Ari Parviainen (AP), Matti&Hannu Piiroinen, Heikki Pönkkä, Kauko Rouhiainen (KR), Jouko Räsänen (JR), Johanna Saarenmäki, Veli-Matti Sorvari, Risto Sulkava (RS), Erwin Tuppurainen, Juha Valtanen (JV) ja Pentti Zetterberg (PZ).

Taulukko 1. Yölaulajien yhteismäärät 1993 Pohjois-Karjalassa. Kuntalyhenteet tulevat kunnan nimen kolmesta ensimmäisestä kirjaimesta, lajinimilyhenteet tulevat tieteellisen nimen suvun ensimmäisestä kirjaimesta ja lajinimen kolmesta ensimmäisestä kirjaimesta. Poikkeuksena Aris = luhtakerttunen. Yhteismäärien alla suluissa edellisvuoden (1992) yhteismäärät vertailun vuoksi.

	Bste	Raqu	Gchl	Ppor	Ccre	Llus	Adum	Aris	Asci	Aaru	Lnae	Lflu
ENO												
ILO								3				
JOE	3			4		4		5	1	3		1
JUU					3							
KES						2		5				
KII								2				
KIT	3	1		15	10	17	32	4	5	1	4	
KON				3	2	1	17					3
LIE				4	5	4	14		1			5
LIP	5	2		9	13	10	3	1	2			2
OUT	2											
POL												
PYH					14	4	13	3				5
RÄÄ	8	2	1	19	8	16	20	1				7
TOH				4	5	10	27					8
VAL		2										
VÄR	2	3		1	15	3	28	5				8
yht.	23	10	1	59	75	72	169	19	11	1	24	7
	(15)	(5)	(1)	(65)	(22)	(140)	(147)	(22)	(4)	(1)	(63)	(4)

*****

PÖLLÖJEN PESINTÄ POHJOIS-KARJALASSA 1993

Hannu Lehtoranta

Suunnilleen entinen määrä havainnoijia työskenteli selvittelemässä pöllöjen pesintää. Lomakkeilta löytyi kaikkiaan 42 harrastajan nimi. Seuraavassa luettelossa lomakkeen palauttajat on merkitty tähdellä. Pääasiallinen havaintokunta on merkitty sulkuihin.

Kiitokset kaikille havainnoitiin osallistuneille:

Ahola Pentti (Kii), Gunther Olli (Kii), *Halonon Markku (Rää), Hassinen Veli (Pol), Hottola Petri, Huuskonen Hannu, Hämäläinen Suvi (Lip), Jouhki Vesa, *JUUKALAISET (Halonen Jari, Lehtoranta Hannu, Lehtoranta Jouni, Lehtoranta Jukka ja Ovaskainen Juha), Karttunen Lauri (Lip), *KITEELÄISET (Järvinen Paavo, Parkkinen Alpo ja Torni Risto), *Kontkanen Harri (Kon), *Korhonen Veikko (Val), *Koskela Kimmo (Pyh ym), Koskinen Harri (Kii), *Kämäräinen Harri (Pol ym), Kupiainen Kauko (Kes), *LIEKSALAISET (Lappi Esko, Ojala Marko ja Tuppurainen Erwin), *Martiskainen Kimmo (Kes), *Miettinen Juha (Kii ym),

Nevalainen Toni, Nivanaho Rauno (Kii), Pakarinen Lasse (Lip), Palviainen Petri, Pitkänen Pekka (Pyh), *Pusa Veli (Lip), Pötry Jyri (Pyh), *Rouhiainen Kauko (Lip), Sormunen Jarno, *Sorvari Veli-Matti (Ilo), Sulkava Risto, *Suomalainen Juha (Kon), Tanskanen Ari (Pol) ja Virmajoki Olli (Kii).

Tutkimustehosta

Havannoijien perusjoukko on jo vuosia koostunut samoista henkilöistä. Monet heistä ovat pikkuhiljaa lisänneet pönttöystään samalla kun muutamia uusia pönttöittäjiä on liittynyt mukaan joukkoon. Seurauksena on ollut jatkuva kasvu potentiaalisissa pesäpaikoissa.

Nyt ilmoitettiin tarkastetuksi 1239 pöllöpönttöä (v.-92 1177) ja 84 isoa luonnonkoloa (v.-92 113). Varpuspöllölle sopivia tikankoloja tarkastettiin 81 (v.-92 254). Telkämpönttöjä ilmoitettiin tarkastetuksi 50 (v.-92 87). Heikko pesimävuosi ilmeisesti laannutti luonnonkolojen ja telkämpönttöjen tarkastusintoa.

Harakan ja variksen pesiä tarkastettiin vajaa viisikymmentä. Haukkojen risupesien tarkastusmääriä en tähän yhteyteen vielä laskenut, mutta määrä oli entistä 400 pesäpaikan tasoa. Lisäksi lapinpöllölle tarkoitettuja pesälaatikoita tutkittiin 20. Hiiripöllön pönttöjen määrässä on jonkin verran tuulihaukan pesälaatikoita. Paikasta riippuen laatikko soveltuu molemmille lajeille.

Reilulla 40 kuunteluretkellä kuunneltiin pöllöjä 939 km:n matkalla yhteensä 476 kuuntelupisteessä (v.-92 992/380).

Hiljaisesta pöllövuodesta huolimatta pöllökuuntelua jatkettiin tehdä ihan kiitettävästi. Tutkimustehokkuus edellisiin vuosiin verrattuna on mielestäni hyvin vertailukelpoinen. Eri kunnissa tutkittujen pesäpaikkojen määrät on esitetty taulukossa 1.

Ravintotilanteesta

Vuonna 1993 Suomi ryypi tosi pahassa taloudellisessa lamassa. Lama oli iskenyt myös pöllömailmaan. Valtakunnallisessa petolintukatsauksessa (Haapala ym 1994) todettiin, että myyräravintoon erikoistuneet petolinnut olivat sankoin joukoin lomaautettuna pesimistehtävistään. Samanlainen oli tilanne myös Pohjois-Karjalan metsissä. Myyräkannat olivat alamaissa kaikkialla. Pesintöjen perusteella voisi sanoa, että ainoastaan Liperissä myyriä oli jäänteinä edellisvuoden huipusta. Pientä eloa oli todettavissa myös Rääkkylän, Joensuun ja Pyhäselän alueella.

Pesillä tehdyt havainnot käytetystä ravinnosta todistivat myyrien vähyden. Ainoa raportoitu metsämyyrä nähtiin pyhäselkäläisessä helmipöllön pöntössä. Rääkkylässä helmaripöntössä oli vesimyyriä. Muut nisäkäshavainnot olivat Kiteeltä maamyyriä lehtopöllöltä ja Liperistä orava viirupöllöltä.

Kaikki muut havainnot olivat linturavinnosta. Helmipöllön pöntöissä oli runsaasti pikkulinnun ja rastaiden poikasten sulkia. Lehto- ja viirupöllöllä ravintona oli käytetty erityisesti rastaista. Kiteellä viirupöllön pöntössä oli lehtokurpan jäänteet.

Pesintöjä tuhoutui hyvin vähän, mikä voisi olla merkki myyräkantojen alkaneesta noususta lumien lähdön jälkeen. Samaan viittaa toukokuun alussa tapahtunut toinen pesintöjen aloitushuippu.

Pesinnästä

Ajassa saadaan mennä taaksepäin aina vuoteen 1986 ennenkuin löytyy määriltään yhtä heikko pöllöjen pesimävuosi. Tutkimustehokkuuden nousu huomioiden voidaan todeta pesinnän olleen tuotakin vuotta vähäisempää. Vuosi 1982 on tasoltaan ehkä ollut vuotta 1993 vastaava katovuosi. Havaittuja revierejä ilmoitettiin yhteensä 178 ja niiltä 83 varmistettua pesintää (v.-92 301/135). Myyriäkadon johdosta pöllöjen poikuekoot olivat pieniä. Toisaalta vähäisissä aloitetuissa pesinnöissä tapahtui vain muutamia tuhoutumisia.

Pesinnän aloitusta esittävästä kuvista 1,2 ja 3 näkyy, että pöllöt aloittivat pesintäänsä suhteellisen aikaisin maaliskuun lopussa ja aprillipäivän tienoilla. Toinen aloitushuippu on nähtävissä huhti-

toukokuun vaihteessa. Huhtikuun toisella viikolla alkoi hankiaisjakso jota kesti kuun puoliväliin asti. Siltä ajalta ei ole pesinnän aloituksia. Huhtikuun 23. päivä ilma lämpeni huipentuen vapun +20 asteen "helteisiin". Lumien sulaminen innoitti valtaosan helmipöllöjä aloittamaan vasta sitten pesintöjä.

Lajikohtainen katsaus pöllöjen pesintään v.1993
(suluissa vuoden 1992 lukemat)

Helmipöllö: Puolet Pohjois-Karjalan helmipöllöistä pesi edellisvuotiseen tapaan Liperin alueella. Liperin ja Pyhäselän ulkopuolisiin kuntiin helmareita riitti vain yksittäispareina. Erityisen tyhjää oli läänin etelä- ja pohjoisosissa.

Helmipöllöreviirejä havainnoijat ilmoittivat yhteensä 55 ja niiltä todettiin vain 17 varmistettua pesintää (123/55).

Myyräkadon myötä helmipöllön pesintätulos jäi huonoksi. Munamäärän keskiarvo jäi 4,00 munaan (4,88). Munamäärät jakautuivat siten, että kolmen munan pesintöjä oli 2 kpl (20 %), neljän munan pesintöjä 6 kpl (60 %) ja viiden munan pesintöjä 2 kpl (20 %).

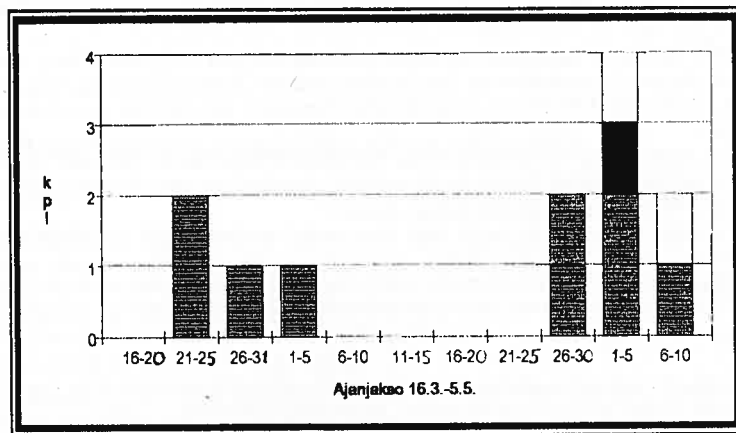
Kuoriutumisenkin oli heikkoa. Keskiarvo oli 3,00 poikasta (4,82). Rengastusikäisiksi varttui poikuetta kohden 2,83 poikasta (4,11) eli merkittävästi edellisvuotta vähemmän.

Pesintöjä tuhoutui munavaiheessa kolme (19). Tuhoutumisprosentiksi tulee 20 (36), eli edellisvuoteen verrattuna selvästi vähemmän.

Syyksi tuhoutumisiin havainnoijat ilmoittivat yhdessä tapauksessa näädän. Toisessa tapauksessa telkkä aloitti pesinnän helmipöllön pesinnän päälle. Kolmannessa tapauksessa pöntössä oli rikkoutunut muna, joten syy jäi epäselväksi.

Tuhoutuneet pesinnät pudottavat poikastuoton aloitettua pesintää kohden 2,27 poikaseen (2,69), mikä on tutkimusjakson heikoimpia tuloksia.

Poikasten siipimitoista määritetty pesinnän aloitus oli selvästi kaksihuippuinen, kuten kuvasta 1 näkyy. Maaliskuun lopussa aloittivat kolme liperiläistä helmipöllöparia ja huhtikuun alussa pyhäselkäläinen pari. Kaikki muut pesineet parit aloittivat muninnan vasta huhti-toukokuun vaihteessa lumitilanteen helpotettua. Muninnan aloituksen mediaanipäiväksi laskin 20. huhtikuuta (22.4.). Taaskaan mediaanipäivä ei paljoa totuudesta kerro, koska noihin aikoihin ei aloitettua yhtään pesintää.

Kuva 1. Helmipöllön pesinnän ajoittuminen v.1993 viiden päivän jaksoissa. Pylväikkö kuvaa ensimmäisen munan munimisajankohtaa (tarkkuus n. +/- 3 vrk). N=12. Musta= läänin eteläosat, harmaa= läänin keskiosat, valkea= läänin pohjoisosat.

Taulukko 1. Pohjois-Karjalassa vuonna 1993 tarkastettujen pönttöjen + luonnonkolojen määrät kunnittain sekä pöllönkuunteluretjet. Selitykset: VP = viirupöllö (pöntöt + luonnonkolot), LP = lehtopöllö, HP = helmipöllö, HiP = hiiripöllö, VaP = varpuspöllö ja TP = telkänpönttö (joita ei ole huomioitu yhteensä sarakkeeseen). Pöllöretkien kohdalla luvut vasemmalta oikealle: retkien lukumäärä/yhteispituus/kuuntelukertojen määrä.

	VP	LP	HP	HiP	VaP	TP	Yhteensä	Retket
ENO	9+1	-	0+5	-	0+5	-	9+11	/65/30
ILOMANTSI	13+1	-	15+0	-	0+6	-	28+7	/10/5
JOENSUU	4+0	14+0	5+0	-	5+0	-	28+0	/51/37
JUUKA	26+5	4+0	81+5	12+0	7+10	10	130+20	/116/52
KESÄLAHTI	15+0	5+0	25+0	-	-	-	45+0	-
KIIHTELYSV.	55+0	17+0	55+0	7+0	4+0	-	138+0	-
KITEE	11+1	30+1	87+2	5+0	0+15	-	133+19	-
KONTIOLAHTI	38+2	19+0	26+14	22+0	5+15	-	110+31	/270/120
LIEKSA	13+0	2+0	29+0	7+0	-	20	51+0	/18/6
LIPERI	38+1	57+0	78+4	29+0	6+15	17	208+20	/194/128
NURMES	3+0	1+0	15+0	1+0	-	-	20+0	-
OUTOKUMPU	6+0	-	2+0	4+0	0+5	-	12+5	/15/7
POLVIJÄRVI	7+0	4+0	6+0	15+0	-	-	32+0	/23/8
PYHÄSELKÄ	42+0	66+0	22+0	13+0	4+0	-	147+0	/65/30
RÄÄKKYLÄ	18+1	20+0	-	-	-	-	38+1	/80/36
TOHMAJÄRVI	3+1	-	-	-	-	-	3+1	-
TUUPOVAARA	8+0	1+0	1+0	-	-	-	10+0	-
VALTIMO	16+15	2+0	47+25	17+0	15+10	-	97+50	/32/17
VÄRTSILÄ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	325+26	240+1	494+55	115	46+81	47	1239+165	n.40/939/476

Taulukko 2. Pöllöjen pesintää ja pesimätulosta kuvaavat arvot Pohjois-Karjalassa vuonna 1993. Suluissa havaintojen määrä.

	Lehto- pöllö	Viiru- pöllö	Sarvi- pöllö	Varpus- pöllö	Helmi- pöllö
Munamäärä	3,86 (14)	2,87 (31)		6 (1)	4,00 (10)
Kuoriutuneita poikasia	3,53 (15)	2,86 (29)		5 (1)	3,00 (8)
Rengastusikäisiä poikasia	3,07 (15)	2,83 (29)	3 (1)	5 (1)	2,83 (12)
Tuhoutuneet	-	2M	-	-	3M
M=munavaihe P=poikasvaihe					
Poik./aloitettu pesintä	3,07 (15)	2,65 (31)	1 (1)	5 (1)	2,27 (15)

Helmipöllölle tarkoitettujen pönttöjen ja luonnonkolojen asumisprosentiksi tuli 2,7 % (7,0 %). Asutut pesäpaikat jakaantuivat seuraavasti: helmipöllöpönttö 12 kpl (75 %), lehtopöllöpönttö 1 kpl (6 %) ja luonnonkolo 3 kpl (19 %). Pesäpaikkajakauma on hyvin luonnollinen huonolle pesintävuodelle. Helmipöllölle epätarkoituksenmukaiset pesimäpaikat, kuten viirupöllön- ja kottaraispöntöt, puuttuivat käytetyistä pesäpaikoista kokonaan. Helmipöllön poikasia rengastettiin vain 34 (133). Naaraita rengastettiin 7 ja kontrolloitiin 2 (30+5).

Viirupöllö: Huonosta myyrävuodesta huolimatta viirupöllö selvisi pesinnössään kohtuullisesti. Reviirejä kertyi 60 ja niiltä 32 varmistettua pesintää (78/41).

Hieman yllättävää oli, että vähäisemmistä pesinnöistä huolimatta kaikki pesintää kuvastavat arvot olivat edellisvuotta parempia. Keskimääräinen munamäärä oli kohtuullisen hyvä 2,87 (2,68). Kaksimunaisia pesintöjä oli 10 kpl (32 %), kolmemunaisia pesintöjä 15 kpl (48 %) ja neljämunaisia pesintöjä 6 kpl (20 %).

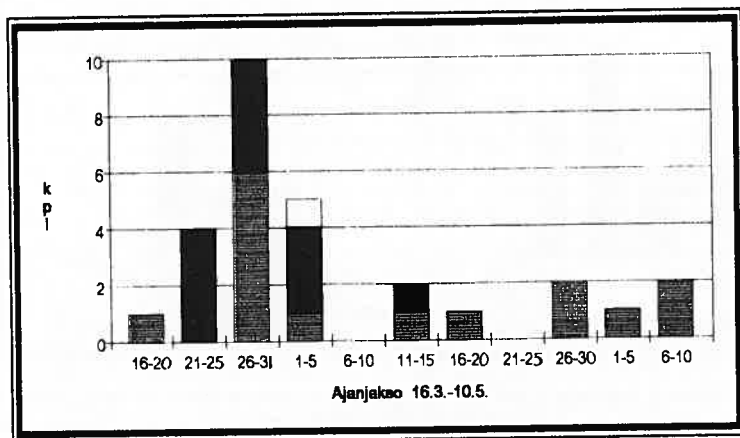
Kuoriutuminen pesinnöissä sujui hyvin. Kuoriutuneiden poikasten määrän keskiarvo oli lähes munamäärän suuruinen eli 2,86 (2,33).

Hyvin kuoriutuneet poikaset kasvoivat myös rengastusikäisiksi. Keskiarvopoikue oli 2,83 poikasen suuruinen (2,48).

Viirupöllön pesinnöistä tuhoutui vain kaksi. Molemmissa tapauksissa tuhoutuminen ajoittui munavaiheeseen. Toisessa tapauksessa emo vielä oli pöntön lähellä, mutta munat olivat kylmiä ja hylättyjä.

Tuhoutuneet pesinnät pudottavat poikastuottoa aloitettua pesintää kohden 2,65 poikaseen (1,51). Tältä pohjalta vuoden poikassumma oli edellisvuotta selvästi suurempi, vaikka pesintöjä oli vähemmän. Poikasia rengastettiin yhteensä 81 (60). Naaraita rengastettiin 6 ja kontrolloitiin 11 (7+11).

Kiihtelysvaarassa Juha Miettinen havainoi seuraavanlaisen pesinnän. Toukokuun 2. päivänä pesässä oli 3 kylmää munaa eikä emoja näkynyt. Sitten 11.5. pesän munamäärän todettiin lisääntyneen neljään. Naaras kontrolloitiin ja todettiin jo vuonna 1983 emona rengastetuksi mummaksi. Mainittakoon, että tämä mamma on tuottanut maastoon jo vähintäänkin 26 poikasta. Pesinnän kulku jatkui niin, että 10.6. pesässä todettiin juuri kuoriutunut poikanen ja kolme kuoriutumaton muna, jotka jäivätkin kuoriutumatta. Toukokuun alussa reviiiriltä oli kuultu aktiivista soidinta. Kuoriutumisen perusteella muna on munittu noin 9.5.. On täysin mahdollista, että mammalta kuoli koiras kesken pesinnän ja uusi koiras sattui kohdalle sopivasti niin, että pesintä jatkui vielä yhden munan verran (tämä pesintä ei ole mukana em. muna- ja poikastuottolaskelmissa).

Kuva 2. Viirupöllön pesinnän ajoittuminen v.1993 viiden päivän jaksoissa. Selitykset kuten kuvassa 1. N=28.

Muninnan aloittaminen eri pesinnöissä on kuvattu kuvassa 2. Siitä nähdään, että valtaosa viirupöllöistä aloitti pesintänsä maaliskuun lopussa ja huhtikuun ensi päivinä. Muutamat parit aloittivat huhtikuun puolivälissä ja taas uusi joukko huhti-toukokuun vaihteessa kuten helmipöllölläkin. Huomattavaa on, että edellisenä vuonna viimeisin pari aloitti muninnan noin 19.4..

Muninnan aloituksen mediaanipäiväksi tuli 4.4. (2.4.).

Pesinnöistä 23 kpl (82 %) oli viirupöllön pöntöissä. Kolme pesintää oli lehtopöllön pöntöissä (11 %). Luonnonkoloissa pesintöjä oli vain kaksi (7 %). Pesintöjä risupesissä ja rakennuksissa ei nyt todettu. Yhdessä risupesässä tosin emo majaili huhtikuun alussa, mutta munintaa ei todettu.

Lehtopöllö: Muuten huonon pöllövuoden yllättäjä oli lehtopöllö. Kaukaa vuodelta 1977 oleva pesimäennätys siirtyi nyt historiaan. Reviirejä kertyi 31 ja niiltä varmistui ennätyselliset 20 pesintää (26/16). Vuoden 1977 lukemat olivat 37/17.

Asutuksen piirissä elelevä lehtopöllö monipuolisena saalistajana menestyi metsäpöllöjä paremmin. Läänin vähäiset myyrämaat sattuivat sopivasti lehtopöllön asuinalueille Liperiin, Joensuuhun ja Pyhäselkään. Tosin lehtopöllön pöntöistäkään ei myyriä havaittu ainakaan saalisylijämänä. Useimmissa pöntöissä oli sulkia ja höyheniä merkinä linturavinnosta.

Heikohko ravintotilanne näkyi edellisvuotta alhaisempana munamääränä. Keskiarvoksi munamäärälle tuli 3,86 (4,07). Kaksimunaisia pesiä oli 1 kpl (7 %), kolmemunaisia 5 kpl (36 %), nelimunaisia 3 kpl (21 %) ja viisimunaisia 5 kpl (36 %).

Kuoriutuneita poikasia oli pesintää kohden 3,53 (3,92). Rengastusikäisiksi kehittyi keskimäärin 3,07 poikasta poikuetta kohden (3,92).

Yhtään pesintää ei todettu tuhoutuneeksi, joten poikastuotoksi tuli tuo edellä mainittu 3,07 poikasta aloitettua pesintää kohden (3,35).

Pesäpaikoissa jakautuma oli seuraava: lehtopöllön pöntöissä 12 kpl (71 %), viirupöllön pöntöissä 2 kpl (12 %), telkän pöntöissä 2 kpl (12 %) ja luonnonkolossa 1 kpl (5 %). Luonnonkolopesintä todettiin Tohmajärven kirkonkylässä.

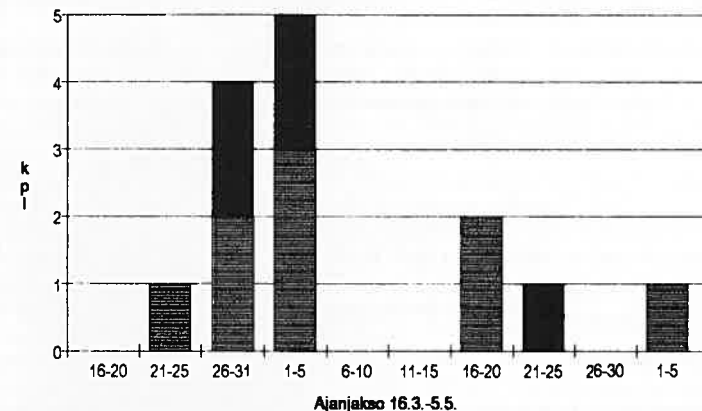
Muninnan aloitusajankohdat olivat samantyyppiset kuin viirupöllölläkin (kuva 3). Valtaosa aloitti maaliskuun huhtikuun taitteessa. Huhtikuun puolivälin jälkeen tapahtui vielä muutama aloitus ja viimeisenä polvijärveläinen pari toukokuun alussa.

Muninnan aloituksen mediaanipäiväksi tuli 5. huhtikuuta (3.4.).

Poikasia saatiin rengastettua 44 (48). Naaraita rengastettiin 4 ja kontrolloitiin 5 (2+4).

Hiiripöllö: Pyhäselän Suhmurassa kuultiin 28.2. yksi puliseva koiras. Se jäikin sitten ainoaksi kontaktiksi tästä lajista.

Eikä koko Suomesta todettu kuin kahdeksan pesintää (Haapala ym 1994).

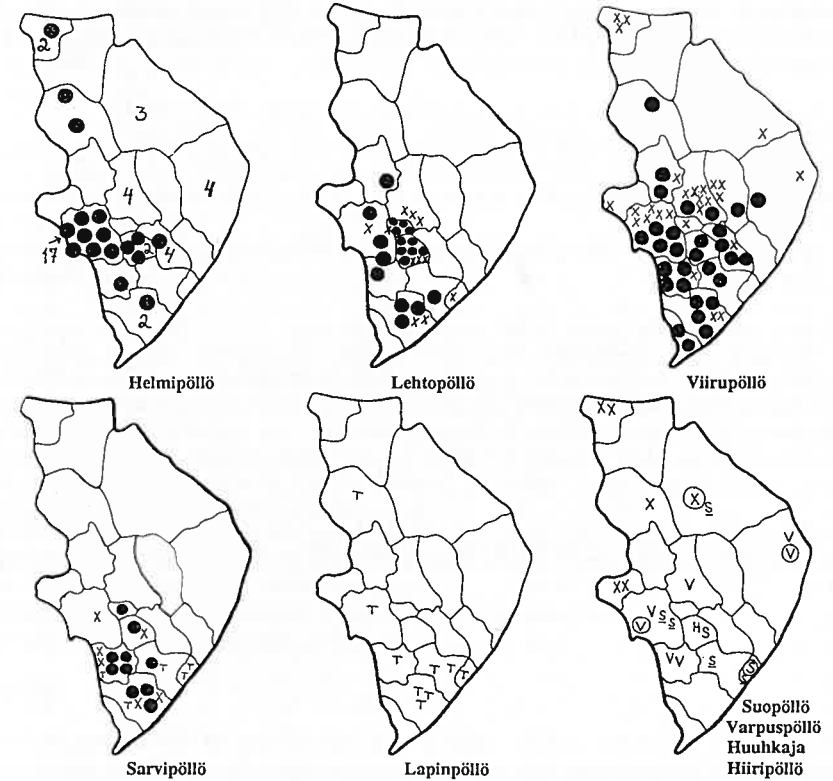
Kuva 3. Lehtopöllön pesinnän ajoittuminen v.1993 viiden päivän jaksoissa. Selitykset kuten kuvassa 1. N= 14.

Lehtopöllönuorukainen kurkistaa kotinsa ovelta (Hannu Eskonen)

Taulukko 3. Pöllöpesintöjen munamääräjakauma vuonna 1993 Pohjois-Karjalassa.

	MUNAMÄÄRÄ					
	1	2	3	4	5	6
Huuhkaja		1				
Varpuspöllö						1
Lehtopöllö		1	5	3	5	
Viirupöllö		10	15	6		
Helmipöllö			2	6	2	

Kartta 1. Eri pöllölajien pesinnän alueellinen jakautuminen Pohjois-Karjalassa vuonna 1993. Merkkien selitykset: Helmipöllö; ● = pesä (■ = 5 pesää) ja luvut = ääntelyreviirien lukumäärä kunnassa. Lehto-, viiru-, lapin- ja sarvipöllö: ● = pesä, X = reviiri ja T = tapaaminen. Huuhkaja (X), suopöllö (S), varpuspöllö (V) ja hiiripöllö (H); kirjain = reviiri ja ympäröity kirjain = pesintä. Tapaamisissa kirjaimen alla viiva.

Lapinpöllö: Myyräkadosta huolimatta muutamia lapinpöllöjä harhaili pääosin eteläisessä Pohjois-Karjalassa. Havainnot olivat pelkkiä näköhavaintoja, joten niitä ei ole laskettu reviireiksi. Useimmat havainnot tehtiin huhtikuun loppupuolella. Tapaamispaikkoja olivat Tohmajärvi (2), Kitee (3), Värtsilä, Rääkkylä, Liperi ja Juuka.

Huuhkaja: Suurimman pöllömmen määrät vähenivät muutaman edeltävän vuoden tasosta. Reviirejä kertyi vain 6 ja niiltä ainoastaan yksi varmistettu pesintä (11/1). Huonosti kävi tuolle ainokaiselle pesinnällekin, koska ihmisten varomattomuus aiheutti kahden munan hylkäämisen ennen huhtikuun puoliväliä. Pesintä oli Lieksassa. Outokummussa kuultiin samalta paikalta kahden koiraan ja yhden naaraan ääntelyä. Valtimolla kuultiin ääntelyä kahdelta reviiriltä ja Juuassa yhdeltä reviiriltä.

Varpuspöllö: Havainnot pikkupöllöstä jäivät yllättävän vähiin. Reviirien määrä puolittui edellisvuodesta seitsemään. Pesintöjä niistä sentään oli kaksi (15/1). Liperissä Veli Pusan pöntössä pesi läänimme ensimmäinen pönttöpari. Pesän kuudesta munasta kuoriutui viisi poikasta, jotka rengastettiin. Naaras rengastettiin 16.5., jolloin pesässä oli 6 muna.

Taulukko 4. Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa vuonna 1993. Luvut vasemmalta oikealle: havaittujen reviirien yhteismäärä / varmojen pesintöjen määrä. Kuntien nimet lyhennetty (ks. taulukko 1).

	Huuh- kaja	Hiiri- pöllö	Varpus- pöllö	Lehto- pöllö	Lapin- pöllö	Viiru- pöllö	Sarvi- pöllö	Suo- pöllö	Helmi- pöllö	Kunta yht.
ENO	-	-	-	-	-	4/1	-	-	-	4/1
ILO	-	-	2/1	-	-	2/1	-	-	4/0	8/2
JOE	-	-	-	5/4	-	1/0	1/1	-	-	7/5
JUU	1/0	-	-	-	(1)	1/1	-	-	2/2	4/3 (1)
KES	-	-	-	-	-	2/2	-	-	-	2/2
KII	-	-	-	-	-	6/5	-	-	5/1	11/6
KIT	-	-	-	5/3	(3)	6/4	5/3(1)	-	3/1	19/11 (4)
KON	-	-	1/0	3/0	-	8/2	-	-	4/0	16/2
LIE	1/1	-	-	-	-	1/0	-	(1)	3/0	5/1 (1)
LIP	-	-	2/1	4/3	(1)	11/5	1/0	(2)	25/8	43/17(3)
NUR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OUT	2/0	-	-	-	-	1/0	-	-	-	3/0
POL	-	-	-	1/1	-	3/2	-	-	-	4/3
PYH	-	1/0	-	9/6	-	3/2	2/1	1/0	5/3	21/12
RÄÄ	-	-	2/0	2/2	(1)	6/5	6/4(1)	-	1/1	17/12(2)
TOH	-	-	-	1/1	(2)	2/2	1/1(1)	(1)	-	4/4 (4)
TUU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VAL	2/0	-	-	-	-	3/0	-	-	3/1	8/1
VÄR	-	-	-	1/0	(1)	-	(2)	1/1(1)	-	2/1 (4)
YHT.	6/1	1/0	7/2	31/20	(9)	60/32	16/10(5)	2/1(5)	55/17	178/83

Taulukko 5. Pöllörengastukset Pohjois-Karjalassa vuonna 1993. Luvut vasemmalta oikealle: poikasrengastukset + naarasrengastukset + naaraskontrollit.

Rengastaja	Varpus- pöllö	Lehto- pöllö	Viiru- pöllö	Helmi- pöllö
Korhonen Veikko				1+1+0
Koskela Kimmo		11+0+3	8+0+2	3+1+0
Lehtoranta Hannu				3+0+0
Lehtoranta Jouni			2+0+0	
Miettinen Juha	5+0+0	33+4+2	64+6+9	22+5+2
Martiskainen Kimmo			7+0+0	
Pusa Veli	0+1+0			5+0+0
Yhteensä	5+1+0	44+4+5	81+6+11	34+7+2

Toinen pesintä oli Ilomatsin Hattuvaarassa. Pesintä tapahtui pohjantikan kolossa, eikä pesinnän yksityiskohdista ole tietoa.

Ilomantsissa oli myös ääntelyreviiri. Reviiri kuultiin myös Kontiolahdessa, Liperissä ja Rääkkylässä kaksi.

Suopöllö: Suopöllöjä ei löytynyt montakaan Pohjois-Karjalan alueelta. Reviireiksi kelpuutettiin kaksi, joista toisella nähtiin emo lentopoikasen kanssa (6/2). Reviiri oli Pyhäselkä ja lentopoikanen Värtsilässä. Mainittakoon, että koko Suomessa todettiin vain 15 pesintää (Haapala ym 1994).

Havaintoja saalistavista suopöllöistä tehtiin Lieksassa, Liperissä (2), Tohmajärvellä ja Värtsilässä.

Sarvipöllö: Sarvipöllöt olivat myös vähissä, mutta jonkin verran niitä sentään parhailla myyrämailla tavattiin. Reviirejä oli yhteensä 17 ja niiltä varmistettiin 11 pesintää (26/13). Sarvipöllön kohdalla on merkittävä ero tämän alueellisen ja valtakunnallisen katsauksen välillä. Valtakunnallisessa petokatsauksessa Pohjois-Karjalan sarvipöllöpesintöjen määrä oli vain yksi (valtakunnassa 28) (Haapala ym 1994). Rengastajien kokoamasta aineistosta puuttuvat tällä Ainoa pesälöytö tuli Kiteeltä. Siellä kolme poikasta oli pudonnut pesän mukana maahan ja kaksi vanhinta oli putouksessa kuollut. Kiteellä oli lisäksi kaksi maastopoikuetta, joista molemmista kuultiin vain yhden poikasen ääntä.

Joensuussa kuultiin myös yhden poikasen ääntä ja Pyhäselässä kahden poikasen ääntä. Rääkkylästä maastopoikueita löytyi neljä. Niissä kuultiin yhtä ja kahta poikasta. Tohmajärvellä havaitussa poikueessa äänessä oli kaksi poikasta.

Reviiripaikkakuntia olivat Kitee (2), Liperi, Pyhäselkä ja Rääkkylä (2).

Sarvipöllön poikasia ei rengastettu ainuttakaan.

Lopuksi

Uusi pesintäkausi on jo käsillä. Odotukset pöllöjen hyvästä pesinnästä ovat korkealla. Lapinpöllöjä majailee ainakin täällä Juuassa siellä täällä. Tätä kappaletta kirjoittaessani kävin juuri ruokkimassa kylpyhuoneessamme asustelevaa lapinpöllöä. Se löytyi eilen jalka lumeen juuttuneena. Vielä tänään se ei suostunut siivilleen. Toivottavasti huomenna, sillä revierille jäi sopivan näköinen puoliso odottelemaan.

Ilmoitelkaahan taas havaintonne mahdollisimman pian pesimäkauden jälkeen.

Kirjoittajan osoite: Eevalantie 6 D 14
83900 Juuka puh.976-472030

KIRJALLISUUS:

HAAPALA J. ym. 1994: Petolintuvuosi 1993: Tyhjiä pesäpohjia ja höyhenpatjoja. - Linnu 2/1994: 20-24.

LEHTORANTA H. 1993: Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa 1992. - Siipirikko 20: 83-93.

*****

**PKLTY:n TOIMINTASUUNNITELMA JA
TALOUSARVIO VUODELLE 1994**

PKLTY TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 1994

1. Kokoukset ja retket

Kokoukset järjestetään helmi-, maalisk-, huhti-, syys-, loka- ja marraskuussa kunkin kuun viimeisenä keskiviikkona. Maalis- ja marraskuun kokoukset ovat sääntömääräisiä vuosikokouksia. Kokousohjelmassa jatketaan v.1992 alkanutta esitelmöitsijävaihtoa muiden lintuyhdistysten kanssa.

2. Julkaisutoiminta

Siipirikko julkaistaan edelleen neljä kertaa vuoden aikana. Siipirikko osallistuu edelleen lintulehtipakettiin. Maakuntalehtiin toimitetaan muuttokatsauksia ja muita lintuaiheisia kirjoituksia.

3. Lintuasema

Höytiäisen kanavan suiston lintuaseman toiminnassa säilytetään edellisvuosien hyvä taso. Rengastajien vetämät maksulliset opastuskierrokset olivat suosittuja keväällä ja tarjotaan vielä laajemmalle ala- ja yläasteen koululuokille. PKLTY:n mikroa käytetään edelleen rengastusten talletukseen asemalla.

4. Koulutus ja näyttelyt

Vapaa- ja kansalaisopistoilla järjestetään lintuharrastuskursseja. Lintuasemalla koulutetaan uusia asemarengastajia.

5. Kirjastot

Kaupunginkirjaston lukusalissa säilytetään edelleen uusimmat lintulehdet. Vanhemmat numerot samoin kuin muu kirjallisuus on sijoitettu Biologian laitoksen kirjastoon, jossa siihen voi tutustua.

6. Arkistot

PKLTY:n jäsenet ylläpitävät edelleen rengastus-, petolintu- ja kesähavaintolaji- sekä harvinaisuushavaintojen (ARK) arkistoa.

7. Havainnointi

Yhteishavainnointipäivä järjestetään ainakin keväällä. Osallistutaan LYL:n ja muihin valtakunnallisiin projekteihin.

TALOUSARVIO VUODELLE 1994

1. VARSINAINEN TOIMINTA

1.1. Jäsenlehti

Tuotot				
	Lintulehtipaketti		2700,-	
	Vanhat lehdet ja tilaukset	500,-	3200,-	

Kulut				
	Painatus		8000,-	
	Toimituskulut ja palkkiot		500,-	
	Postitus		3500,-	-12000,-
			-----	-8800,-

1.2. Lintuasematoiminta

Tuotot				
	Avustukset	2000,-	2000,-	

Kulut				
	Vakuutukset		400,-	
	Käyttökulut	600,-		
	Kiinteistö ja korjaus	300,-		
	Ornitologiset välineet	700,-		
	Päivärahat			
	- vastaava rengastaja 1.5-30.10. (80 vrk a*30,-)	2400,-	-4400,-	-3400,-
			-----	

1.3. Retkitoiminta

Kulut				
			600,-	-600,-
			-----	-600,-

1.4. Linnuston suojelu

Tuotot				
	Talviruokinta		1000,-	1000,-
	Ruokinta-automaatit		2000,-	2000,-

Kulut				
			500,-	-500,-
			-----	2500,-

1.5. Muu toiminta

Kulut				
	Toimistokulut		500,-	
	LYL-jäsenmaksut		2200,-	-2700,-
			-----	-2700,-

2. VARAINHANKINTA

Tuotot				
	Jäsenmaksut		6500,-	
	Myyntituotot		2000,-	
	Joensuun kaupungin kohdeavustus		3500,-	
	Korot		500,-	12500,-

Kulut				
	Jäsenrekisteri ja jäsenmaksuperintä		500,-	-500,-
			-----	12000,-

Tuotot yhteensä	20700,-			
Kulut yhteensä	20700,-			

P-KARJALAN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1993

1. Hallitus

Hallituksen kokoonpano oli kertomusvuonna seuraava: puheenjohtaja Juha Miettinen, varapuheenjohtaja Hannu Huuskonen, sihteeri Jukka Matero, rahastonhoitaja Olli Virmajoki sekä muina jäseninä Jarno Sormunen, Kimmo Koskela, Kimmo Martiskainen ja Rauno Nivanaho. Hallitus kokoontui kolme kertaa.

2. Toiminta

2.1. Kokoukset

Kuukausikokouksia pidettiin yhteensä 6. Näistä maaliskuun ja marraskuun kokoukset olivat sääntömääräisiä vuosikokouksia. Kokousten ohjelmassa oli virallisten asioiden ohella 6 esitelmää tai kuvaesitystä. Ohjelmat olivat:

- 24.2. Pekka Helon esitelmä Kainuun petolinnustosta.
- 31.3. Hannu Eskosen diaesitys.
- 28.4. Petri Palviaisen diaesitys Keski-Euroopan lintutarhoista ja -puistoista.
- 29.9. Jukka Materon diaesitys rengastajan vuodesta.
- 27.10. Kimmo Koskelan diaesitys talvilinnuista.
- 24.11. Rauno Nivanahon esitelmä ja alustus linnunpönttöjen rakentamisesta.

Kokousten yhteinen osanottajamäärä oli 99.

2.2. Julkaisutoiminta

Yhdistyksen julkaisema Siipirikko-lehden vuosikerta käsitti 4 numeroa, joiden yhteinen sivumäärä oli 128. Lehden painos oli 400 kpl. Sisältönä oli lintuharrastukseen liittyviä tutkimuksia ja katsauksia sekä retkikuvauksia. Lehden toimittamisesta vastasivat Harri Kontkanen ja Juhani Hyttinen.

2.3. Tutkimustoiminta

Yhdistys osallistui valtakunnalliseen petolintuprojektiin (osallistujia n.20), talvilintulaskentoihin (n.20) ja pöntöissä pesivien pikkulintujen tutkimusprojektiin (2). Rääkkylän ja Kesälahden kuntien alueella tehtiin selkävesilinnuston selvitys. Lisäksi havaintoja koottiin valtakunnallisiin yhteenvetoihin yölaulajista ja harvalukuisista lajeista. Tutkimuksista tiedotettiin ja tuloksia raportoitiin kokouksissa ja Siipirikossa.

2.4. Lintuasema

Höytiäisen kanavan suiston lintuasemanhoitajana toimi Juha Miettinen. Rengastuspäiviä oli yhteensä 138, joista 28 oli talvivakiopyyntiä, 93 vakioverkopyyntiä ja 18 pesäpoikas- ja/tai emorengastuspäiviä. Rengastajia oli yhteensä kuusi, joista Juha Miettinen, Jouko Tiussa ja Ari Latja hoitivat pääosan rengastuksista. Lintuasemalla rengastettiin vuoden aikana 4 087 lintua. Harri Kontkanen oli työllistämismääräyksen asemalla yhdistyksen palveluksessa kahden kuukauden ajan.

2.5. Lintujensuojelu

Lintuaseman rengastuksen ohessa osallistuttiin luonnonsuojelun valvontaan kesäkauden ulkopuolella. Osallistuttiin Lintutieteellisten Yhdistysten Liiton uhanalaisten lajien seurantaratkaisuun.

Yhdistyksen jäseniä osallistui WWF:n Suomen Rahaston valkoselkätikkaprojektin maastoeselvityksiin ja talviruokintaan sekä valistustyöhön tikkametsien omistajien parissa. Jäseniä osallistui myös Pohjois-Karjalan vesi- ja ympäristöpiirin toimeksiannosta tehtyyn kaakkuriselvitykseen sekä valistustyöhön selkävesilinnuston puolesta. Tällä hetkellä yhdistyksen jäsenillä on toimialueellaan noin 1 500 pöllönpönttöä ja tuulihaukanpönttöä noin 150 sekä lisäksi lukematon määrä pikkulinnunpönttöä. Auringonkukansiemeniä välitettiin lintujen talviruokintaan noin 1500 kg. Lintujen ruokinta-automaattien tekotalkoisiin osallistui noin 15 jäsentä.

2.6. Arkisto ja lintuhavaintojen keruu

Yhdistyksen arkistosta aktiivisimmin käytössä oli petolintuarkisto, jota ylläpitää Hannu Lehtoranta sekä ns. kesähavaintoarkisto, jota ylläpitää Juha Miettinen. Muistakin kerätyistä havainnoista julkaistiin yhteenvedot jäsenlehdessä. Havainnot on arkistoitu tarkemmin luokittelematta.

2.7. Kirjasto

Yhdistyksen kirjallisuus on omana osastonaan Joensuun Yliopiston Biologian laitoksen kirjastossa lukuunottamatta uusia lintulehtiä, joita pidetään Joensuun kaupungin kirjaston lehtilukusalissa.

2.8. Harvinaisuushavaintojen tarkistaminen

Yhdistyksen aluerariteettikomitea on kerännyt ja tarkistanut harvinaisia lajeja koskevat havainnot.

2.9. Muu toiminta

Joensuun kansalaisopistolla järjestettiin kevät- ja syyslintukurssit. Yhdistys on ollut aloitteen tekijänä 18 uuden lintutornin saamiseksi maakuntaan. Hankkeen varsinaisena toteuttajana on vesi- ja ympäristöpiiri.

3. Talous

Tilivuoden tulos oli alijäämäinen - 4 628,95 mk.
Yhdistyksen pääoma oli vuoden lopussa 47 108,37 mk.

Jäsenmäärä oli toimintavuoden alussa 145, joista alle 30-vuotiaita 69 ja kannattajajäseniä 50. Jäsenmaksu aikuisilta oli 50 mk, opiskelijoilta ja koululaisilta 30 mk ja perhejäseniltä 10 mk.

Tilintarkastajina toimivat Risto Juvaste ja Ari Tanskanen, varatilintarkastajina Markku Alanen ja Jouko Tiussa.

4. Yhteydet muihin yhdistyksiin

Yhdistyksen edustajina LYL:n edustajistossa olivat Hannu Lehtoranta ja Kimmo Koskela.

5. Tiedotustoiminta

Yhdistys esitteli toimintaansa omalla osastollaan 25.9. Joensuussa järjestetyillä nuorisomessuilla. Ajankohtaisia lintumailman tapahtumiin liittyviä kirjoituksia julkaistiin alueen sanomalehdissä. Yhdistys järjesti yhdessä Joensuun Luonnonystävien kanssa Luontopäivän Joensuun yliopistolla 21.maaliskuuta. Lisäksi yhdistyksen jäseniä osallistui muutamaankin paikallis- ja alueradion ohjelmaan.

*****

RUNOSOPPI ☺☺☺

Markku Halonen

Pensassirkkalintu

Tuomet kukkiaa kantaa
Kevään sulotuoksun antaa
Käki lehdossa kukkuu,
vedet, metsät nukkuu.
On kaunis kesäyö
alkaa pensassirkan työ.

Saapunut on kaukaa
riemulla se laulaa
Yllä vihreiden ruohojen
Latvassa vanhan koiranputken
Pirinän paljous lakkaamaton
vaikka kesäyö niin lyhyt on.
Ruisrääkkä naapurinaan
sirkka viikkoja laulaa vaan.

Mut sitten niity hiljenee
Ei kuulu enää pirinee.
Niityn vihreän viidakossa
lintuemot töissä kuutamossa.
Kyytiä saavat hyönteiset
Poikaset niin nälkäiset

Kun tummu yö loppukesän,
löydät vain tyhjän pesän.
Nyt poikaset jo pomppii ja hyppii
ötököitä itse nyppii.
Mut koiraslintu vielä kertaalleen
aloittaa pirinän verkalleen.

Ei raaskis millään mennä pois,
kumpi kesä ikuinen ois.
Niin kauas täytyy lentää
pienin siivin entää.
Mutt' taas ehkä ensi kesänä
löytyy niityltä vanha ystävä.